

شاعري

اداسن راڳي خاموش ساز

شکیل احمد

اداس راڳي، خاموش ساز

(شاعري)

شکیل احمد

کارونجھرا اکیڈمی، محراب پور

سمورا حق ۽ واسطو ليکڪون محفوظ

ڪتاب جو نالو: اُداس راڳي، خاموش ساز

تخليقڪار: شڪيل احمد

موضوع: شاعري

ڇاپو پهريون: 2017ع

ڇپائيندڙ: ڪارونجهر اڪيڊمي

سندھ يونيورسٽي / محرابپور

ڪمپوزنگ: ڪارونجهر ڪمپوزرس

ٽائٽل ڊزائين: طارق رحيم رند

ملهه: 280 روپيا

All rights reserved with Author

Udaas Raagi Khaamoosh Saaz

By: Shakeel Ahmed

Published by: Karoonjhar Academy

Sindhi University / Mehrabpur

Composed by: Karoonjhar composer's

Title design by: Tariq Raheem Rind

1st Edition: 2017

ارينا

آء پنهنجو هي تخليقي پورهيو پنهجن تخليقكارن

بابا سائين نذير حسين شيخ

۽

امڙ جيگل

جي نالي ٿو ڪيان.

شال سج ستارن جيڏيون عمر يون ماڻن ۽ ائين ئي

جڳمڳائيندا رهن.

نثري نظم: نظم سان گڏوگڏ شاعراڻي اسلوب ۾ مختصر ترين پيڪڙو ناول آهي. ڪهاڻي به آهي، ته داستان به. احساس آهي، ته وارتا به. نثري نظم: شاعري ۽ نثر جو سنجوڳ آهي، ائين جيئن مرد ۽ عورت جو ميلاپ. نثري نظم جيڪڏهن تر به هيڏي يا هوڏي ٿڙيو ته نثر بڻجي ويندو يا وري پابند نظم. نثري نظم: نثر ۽ نظم جي وچ واري سرحد آهي، ملڪن جي وچ ۾ آيل خوني سرحدن وانگر نه پر ٻن باغن جي وچ ۾ وڻن جي قطار وانگر، گلن جي زنجير جيان، جن مان رت ۽ نفرت جي بدران پنهي پاسي خوشبوئن ۽ چائن جي مٿاستا ٿيندي آهي ۽ ڪنهن به پاسي وڃڻ لاءِ ڪنهن پاسپورٽ يا ويزا جي ضرورت ناهي پوندي نثري نظم جو گهاٽو ٻرو ڦٽي ۽ وانگر هوندو آهي، يا وري شام وانگر، ان ڪري ڪجهه شاعر ۽ پاڻڪ ان فرق سمجهي ناهن سگهيا، يا سمجهڻ نٿا چاهن. اهوئي سبب آهي جو هو هن صنف کي شاعري مڃڻ کان انڪاري آهن، يا هن کي ٻئي درجي جي شاعري سمجهن ٿا. انهي ڪري ئي نثري نظم ادب ۾ شاعريءَ جي انتهائي حساس صنف آهي.

ڪجهه وقت کان غير رواجي نثري نظم لاءِ ”نئين ڪويتا“ جو اصطلاح استعمال ٿي رهيو آهي. جيڪو علمي طور مونجھارو پيدا ڪري ٿو. جيئن ته سنڌي سنسڪرت ۽ هندي ٻولين ۾ شاعريءَ لاءِ لفظ ڪويتا ڪتب ايندو آهي. ان ڪري نئين ڪويتا جي معنيٰ ٻيئي، ”نئين قسم جي شاعري“ يا ”جديد قسم جو شعر“. جڏهن ته نثري نظم هجي يا پابند نظم، غزل، گيت يا وائي اهي سڀ شاعريءَ جون صنفون آهن. انڪري جڏهن به انهن سمورين شاعرانين صنفن ۾ غير معمولي قسم جي شاعري ٿيندي ته اها از خود ان دور جي لحاظ کان ”نئين ڪويتا“ جي زمري ۾ اچي ويندي انڪري اهو چئي سگهجي ٿو ته صرف نثري نظم جي غير روايتي ۽ غير معمولي شاعري کي نئين ڪويتا نٿو چئي سگهجي. پر اهو اصطلاح شاعريءَ جي سمورين صنفن ۾ سرچندڙ غير روايتي شاعريءَ لاءِ استعمال ۾ آڻي سگهجي ٿو. اهوئي سبب آهي جو شاعريءَ جي نقادن هر دور جي نئين ڪويتا جي لاءِ الڳ الڳ اصطلاح ڏنا آهن.

روايتي نثري نظم، ۽ اڄوڪي غير روايتي نثري نظم جي وچ ۾، ”ڪافي“ ۽ ”وائي“ جيترو واضع فرق پيدا ٿي پيو آهي. اهوئي سبب آهي

جو ڪي دوست ان کي ”نئين ڪويتا“ جو نالو ڏئي رهيا آهن. هندستان ۾ ته سنڌي اديب وڏي عرصي کان غير روايتي نثر نظم کي ”نئين ڪويتا“ جي اصطلاح سان لکي رهيا آهن.

هاڻي انهيءَ واضح فرق کي ڏسي واقعي هڪ نئين اصطلاح جي ضرورت پئي ٿي، ته ان نئين قسم جي غير روايتي نثري ڪويتا لاءِ ڪونهن اصطلاح گهڙجي. هن وقت جيڪي هن صنف ۾ ”نئين ڪويتا“ جي نالي سان شاعري سرجي رهيا آهن. انهن ڳاڻ ڳائين منجهان احمد سولنگي، انور ساگر ڪانڌڙو، روحل ڪالرو، امر گل، راشد بروهي، ثناء الله عتيق، عرفان لنڊ، اعجاز شا، آڪاش عامر ۽ ٻيا به ڪيترائي سريلا ڪوتاکار آهن. جيڪي پاڻ ملهائي رهيا آهن. ۽ جيڪي نثري نظم جي ئي نانءُ سان، هن شاعراڻي صنف ۾ پاڻ ٻيا موڪن، تن منجهان آدرش، فراق هاليپوٽو، پارس حميد، درگاهي گبول، انور ڪاڪا، رحمت پيرزادو، فياض ڏاهري، رفيق سيال، امر سنڌو سميرا قريشي ۽ ٻيا به ڪيترائي ڪوي قابل ذڪر آهن.

مان هتي اهو به واضح ڪندو هلان: ته مون سميت جيڪي به هن صنف جا پرزور حامي آهن. اهي پابند شاعري جا انڪاري نه آهن. جنهن ۾ بيت هجي يا وائي، گيت هجي يا غزل يا ٻي ڪا پابند صنف. ڇو جو ان لاءِ اهو ئي ثبوت ڪافي آهي، ته اهي سڀ شاعر، هاڻي به پابند شاعري ڪري رهيا آهن. پلوڙ گيت، غزل ۽ وايون سرجي رهيا آهن. منهنجو به پابند شاعري جو هڪ چڱو ڀلو ذخيرو سالن کان اشاعت لاءِ مون ڏانهن واجهائي رهيو آهي. هاڻي به ڪڏهن ڪڏهن پابند شاعريءَ ۾ غزل توڙي ٻين صنفن منجهه لکي وٺندو آهيان.

مان هتي پنهنجي شاعري جي باري ۾ ان ڪري نه پيو ڳالهائين، ۽ ان جون تاويلون نه پيو پيش ڪريان جو مان پڙهندڙ کي آزاد چڏڻ پئي چاهيو آهي. مون نه پئي چاهيو ته تخليق ۽ پڙهندڙ جي وچ ۾ اڃان، ۽ ڪا تياڪڙي ڪريان. شايد اهو ئي سبب آهي جو مون ڪنهن ٻئي کان مهاڳ ناهي لکرايو.

هيءُ ٿوري عجيب ڳالهه آهي ته ڪتاب جوليڪڪ به مان آهيان، ته پبلشر واري نوٽ جي صورت ۾ مهاڳ به مان ئي لکي ويٺو آهيان. ڇا ڪيان پبلشر هجڻ جي ناتا اها منهنجي مجبوري آهي.

فن خالق ۽ مخلوق جي وچ وارو رشتو آهي.
 شاعري ڪُن فيقون جو پڙاڏو آهي.
 جنهن جي ڪري تخليق ٿيل
 ۽ تعمير ٿيندڙ ڪائنات ۾
 ٻيون پانت پانت جون ڪائناتون جڙنديون رهن ٿيون.
 شاعري پاڻ مرادو ڦٽندڙ قدرتي جهنگ آهي.
 شاعري ماڻهوءَ کي پنهنجو پاڻ ياد ڏياريندي آهي.
 شاعري شاعر کي سوليءَ تي چاڙهائيندي آهي
 ۽ پاڻ سينن تي چڙهي ويهندي آهي.
 زندگي شاعريءَ ۾ ڏوپندي آهي.
 شاعريءَ جو ڪتاب شب برات جي رات وانگر هوندو آهي.
 جنهن ۾ هر صنف سجايل گهر وانگر لڳندي آهي. جنهن ۾ تشبيهون ۽
 استعارا ڏيڻ ۽ ميٺ بئين وانگر ٻرندا آهن ۽ خيالن جا ڦٽاڪا وڃندا
 رهندا آهن.
 شاعريءَ جو ڪتاب چيٽي چنڊ جي رات آهي.
 جنهن ۾ سهڻا ڳڻيون ورن سان چنڊ ولين جيئن ويڙهجي وينديون آهن.
 شاعريءَ جو ڪتاب هوليءَ جو ڌڻ آهي.
 جيڪو پڙهندڙ کي ڪائنات جي سمورن رنگن ۾ رنگي ڇڏيندو آهي.
 شاعريءَ جو ڪتاب ستارن پريو آسمان آهي.
 جيڪو پڙهندڙ کي ڪڏهن به اونداهي ساگر ۾ ٻڏڻ ناهي ڏيندو.
 شاعريءَ جو ڪتاب يونيورسٽيءَ ۾ گذاريل ڏينهن جهڙو لڳندو آهي.
 اهي ڏينهن جيڪي انسان کي ڪڏهن به پوڙهو ٿيڻ ناهن ڏيندا.
 شاعريءَ جي ڪتاب ۽ ڏياريءَ جي رات ۾ ڪوبه فرق ناهي.
 خدا جيڪڏهن پنهنجي پير ۾ ڪنهن کي ويهاريندو ته اهو شاعر ئي هوندو.
 شاعر مٽيءَ جا ملائڪ آهن
 شاعر جي بدن مان شاعري پگهر جي ڦٽن جيان وهندي آهي.
 شاعر جي جسم تي نظم وارن وانگر ڦٽي پوندا آهن.

شاعر سمورا جهان پنهنجي جهول ۾ ڪنيون وتندو آهي.
 شاعري وان گوگ جو پنهنجو ئي ڪن ڪپڻ واري ديوانگي آهي.
 شاعري جيڪ لڏن جو سڙندڙ گهر آهي.
 شاعري ڪا اوباتا جي تنهائي ۽ زندگي ۽ کان موڪلائي آهي.
 سقراط جو زهر پيئڻ شاعري آهي
 گوتم ٻڌ جو تياگ وٺڻ شاعري آهي
 منصور جو سوليءَ تي چڙهڻ شاعري آهي
 مخدوم بلاول جو گهاٽي ۾ پيڙجڻ شاعري آهي
 هيمنگوي جي خودڪشي ڪرڻ شاعري آهي
 سهڻيءَ جو درياھ ۾ دلي تي ترڻ ۽ ٻڏڻ شاعري آهي
 راءِ ڏياچ جو پنهنجن ئي هٿن سان پنهنجو ڪنڌ ڪپڻ شاعري آهي
 سورٺ جو جيئري ڏاڳهه تي چڙهي سڙڻ شاعري آهي
 شاعري سسئيءَ جو پنڌ آهي
 شاعري مومل جا ماڻا آهي
 شاعري راڻي جو رسامو ۽ مومل جو انتظار آهي
 شاعري ليلان جون ميوڙون منتون ۽ آزيون نيزاريون آهي.
 شاعري سچل جي سرمستي آهي
 شاعري ٻار جي ڪري پيل خرچي وارو ڌڪ آهي
 شاعري غريب ٻار جي رانديڪن واري حسرت آهي
 عيسيٰ جو صليب تي چڙهڻ شاعري آهي
 شاعري تهذيبن جا ڪنڊر آهي
 شاعري وٽن جي ويڃڻ جو غم آهي
 شاعري چي گوپرا جي جدوجهد آهي.
 پريشانيءَ واري حالت ۾ ذهن جي آڱرين مان نڪاءُ ڪڍڻ شاعري آهي.
 شاعري روحاني بيچينيءَ ۾ من جي آرس پيڇڻ وانگي آهي.
 آرٽ جي آئيني ۾ شاعري ڪائنات جو عڪس آهي.
 نظم پاڻيءَ تي شفق جهڙا هلڪا آهن.
 نظم پاڻيءَ ۾ ڳيا ڳيا ٿيندڙ چنڊ ۽ ٽڪرا ٽڪرا ٿيندڙ سج آهن.
 نظم پڪين جي اڏامڻ واري سگهه آهن.

نظم هٿ مان ڪريل گرھ آھن.
 نظم وان گوگ جھڙن ديوانن جا ڪپيل ڪن آھن.
 نظم شاعرن جا شناختي ڪارڊ آھن.
 نظم اسڪول ويڇ کان نٿائيندڙ ٻارن جا بهانا آھن.
 نظم باڪ جھڙا هلڪا ۽ چمين جي آواز جھڙا مٿر آھن.
 سامھن جي سر ٻاٽن جھڙا نظم، پڙھڻ سان دماغ جي هٿن، ۽ دل جي اکين ۾،
 پنھنجا رنگ ڇڏي ويندا آھن.
 نظم نظرن جون نينديون آھن.
 نظم بي خوديءَ جي حالت ۾ رلندي وڃايل سينيون آھن.
 نظم رات جو خوشيءَ ۾ نند نه اچڻ جھڙيون ڪيفيتون آھن.
 ڪٽڪاڙين جھڙا نظم، جڏھن مڪڙيون ٻڌنديون آھن ته اھي تڙي پونديون
 آھن، ۽ جڏھن گل ٻڌندا آھن ته اھي گل ۾ ويڙھجي ويندا آھن.
 نظم پورهيت جي ۽ نڪتل لقون آھن، جن کي ھيرا به ھميشه حسرت
 وڃان ڏسي پيا ساڙ ۾ سترندا آھن.
 نظم ماڇيس جون گندرفي تيليون آھن.
 اس سڀ جي باوجود به ڪن اياڻن ۽ اڀاڳن جي نظر ۾ نظم گلن تي پوندڙ
 ماڪ جيترا اھم ۽ ملندڙ خلوص وانگر ھروڀرو آھن.
 نظم جدا ٿيڻ مھل موڪلائڻ وانگر اجايا آھن.
 نظم ھن چالاڪ دور ۾ درويشيءَ وانگيان ڪلڻ ھاب آھن.
 نظم ھن ٺڳ زماني ۾ سڄائيءَ وانگي فرسوده آھن.
 نظم ھن گلپير واري دور ۾ ثقافتي لباس وانگي ڇٽپائي آھن.
 نظم ھن نج سائنسي دور ۾ ڪُنڊ ڏھن ۽ پٺتي پيل ٽين دنيا جھڙا جذباتي
 آھن، جن کي جيڪر ھن ڌرتيءَ تان ئي ڏيھ نيڪالي ڏئي ڇڏجي.
 بادشاھن جي نظر ۾، پنھنجو حق گھرنندڙ باغبان جھڙا نظم واجب القتل
 آھن.
 نظم جھانگيلي گل آھن، جيڪي ڪنھن ھٿر اڏو ٿڌي ڪيل يا گرم ٿيل
 بند ڪمري جي گلدان ۾ سڄائي نٿا رکي سگھجن، يا پنھنجو ادبي ذوق يا
 مطالعاتي داڍو ويھارڻ لاءِ نٿا ٻڌائي سگھجن، پر پوءِ به انھن سان اھا جُٺ
 ٿيندي رھي ٿي.

نظر پنهنجي وطن ۽ قوم جي حفاظت لاءِ، فلسطيني ٻارن جي هٿن ۾
ڪنيل پٿر آهن.

نظر رت روئندڙ انقلابي اکيون آهن.

هر شعر مون لاءِ نئين ڄاول ٻار جي پهرين رڙ آهي، جنهن جي ٻڌڻ سان
اندر جي دنيا گونجي پوندي آهي، ۽ تاحياتي ان جي پڙاڏڻ جا پڙ لاو پيا
ٻڌبا آهن.

شاعري ويامندڙ عورتن جون رڙيون آهن.

شاعر کي ننڊ نه اچڻ انهيءَ ڳالهه جي نشاندهي آهي ته وٽس شاعري
پهچي چڪي آهي.

شاعري اوجاڳن جي پيرن جا نشان محفوظ ڪندي آهي.

۽ ننڊ ۾ ڏنل خوابن جا به.

رات پڪڙجڻ لڳي آهي. شاعري اجها پهتي.

ننڊ نٿي ڪرڻ ڏئي. تنهنجي سار کان وڌ چڇولي آهي شاعري

منهنجا اوجاڳا شاعري بڻجي ويا.

پلي ڪٿي ڇا به چوي پر شاعر ڏهريو ٿيندو ئي ناهي.

جيڪي ڪنهن به خدا کي نامن مڃيندا، لامذهب هوندا آهن.

اهي به شاعريءَ تي ايمان آڻيندا آهن.

عورت جي بدن جي خوشبو

۽ ڪتابن جي سڳند ۾ مان فرق محسوس ناهيان ڪري سگهندو.

شڪيل احمد

Cell: 03350027554

shaikhshakeel705@gmail.com

اداس راڳي، خاموش ساز

نثري نظم

مونڪي وسارڻ جي چڪر ۾
 هوءَ پاڻ کي ٿي وساري ويئي
 هن کي مون سان
 ايتري ته شديد نفرت ٿي پئي
 جو خودڪشي ڪري ڇڏيائين
 وڻ اڄ به هن جا قصا
 تڪل مسافرن کي ٻڌائيندا رهن ٿا
 پکي پهاڪن ۾ هن کي ساريندا رهن ٿا
 مڇيون هر سال سوڳ ۾ هن جو
 تابوت ٿيون ڪين
 نديءَ جي تري ۾
 موتين سان هن جي تربت آهي
 جنهن مٿان ياقوت ۽ مرجان جو
 مقبرو آهي جڙيل
 ۽ جل پرين جي شهزادي
 هن جي مجاور آهي
 جبلن کي اڄ به ياد آهي هن جو ڪرڻ
 پٿر پٿر ۾ لڪل آهي هن جو پڙاڏو
 ڪناريون سڀ چوڪريون
 هن تي باسون ٿيون باسن
 ۽ پنهنجون سهڻيون پوتيون
 انڊلني ڀرت ڀريل التجائون
 هن جي مٿان پٿر ڪري ٿيون چاڙهن
 هر رات جو آڏيءَ ويٺي نديءَ مان

هڪ نور جي لات ٿي نڪري
 جا آسمان ڏي ٿي وڃي
 چنڊ جڏهن هن مٿان ٿو گذري
 ته ڳاڙهورت ٿي ٿو وڃي
 ستارن جو رنگ هيڊو ٿي ٿو پوي
 ۽ پٿرن مان پڙاڏا جاڳي ٿا پون
 اڄ به لوڪ گيتن ۾
 هو ۽ پٽڪندي وڃي ٿي
 هزارين صديون اڳ
 هي تڏهن جي قصو آهي
 جڏهن هن مون کي شاعريءَ سان
 اعتراض جوڳي حالت ۾ پڪڙي وڌو
 هو ۽ سرسوتي نديءَ جيان
 سوز ۾ سڪي سڙي وئي
 پهچ برداشت نه ٿي سگهي هن کان
 عشق جي غيرت ۾ اچي
 هن مون کي شاعريءَ سان
 ڪارو ڪري ماري ڇڏيو
 ۽ پاڻ جابلو چوٽيءَ تان
 آبشار جيان ڪري
 خودڪشي ڪري ڇڏيائين.
 انهيءَ رات اونڌه جي سونامي هئي آئي
 ۽ چنڊ سڀني ستارن سميت
 لڙهي هو ويو.

3-2015

منهنجي دل
 اڃان به
 انهن احساسن کان خالي ناهي ٿي
 جيڪي ٻاروتڻ ۾ جاڳيا هئا
 مان اڃان تائين به ٻار آهيان
 مان وٽ ڏنل شمع پرن سان
 پنيي گهاٽي چاڻي ڏاڙهيءَ وارو
 ڳيرو نوجوان ٻارڙو
 ننڍي هوندي اسڪول کان
 ڀڄي ويندو هيس
 هاڻي سوچيندو آهيان
 جيڪر اسڪول ڀڄي وڃان

ننڍپڻ ۾ مان گل پٽيندو هيس
 هاڻي گل مونکي پٽيندا آهن
 ننڍپڻ ۾ پوپتن کي مان پڪڙيندو هيس
 پر هاڻي دل چاهيندي آهي
 پوپتن جي هٿن ۾ مان هجان
 اڄ به سهڻن پکين جا ولر
 مون ۾ اڏامندا آهن
 اڄ به خوبصورت پريون
 منهنجن خوابن ۾ رقص ڪنديون آهن
 اڄ به تصور ۾ ستارا ٽپي ويندو آهيان
 وٽن کي پاڪر پائي بيٺ
 ۽ وٽن کي ٿيڪ ڏئي ويهڻ واري عادت
 اڃان تائين مون مان ناهي وئي
 اڄ به منهنجا پير
 گهڻو ڪري ميرا هوندا آهن
 چو جو مان تمام گهڻو رلندو آهيان
 هاڻي به جڏهن مينهن وسندو آهي
 ته منهنجي اکين ۾ ڪنوڻيون چمڪڻ لڳنديون آهن
 ۽ مان هوائن ۾ بدلجي ويندو آهيان.

3-2010

لفظن جي ڍانچي سان آءُ
 اڄڪلھ هڪ
 نظامتو جهاز جوڙي رهيو آهيان
 جنهن ۾ احساسن جو پارٽ پريل هوندو
 جنهن کي خوبصورت خيال اڏائيندا
 جيڪو توهان کي تخيل ۽ تصور جي
 حسين سنگمر سان
 وجود ۾ آيل
 واديءَ ۾ پڄاڻي ڇڏيندو
 جتي توهان
 ارمانن جي آغوش ۾
 حسرتن سان همبستر ٿي سگهندو
 جتي معصوميت جا گل هوندا
 جتي سچائيءَ جي ساوڪ هوندي
 جتي پيار جا پنڇي
 سونهن ۽ سوييا جي سمنڊ مٿان
 اڏامندي نظر ايندا
 جتي خود حسين خواب
 پنهنجن سندر سپنن ۾
 توهان کي ڏسندا.

2010-4

جهڙي طرح
 سيءَ جي شدت وڌندي ٿي وڃي
 اهڙي طرح
 جدائيءَ جي سبب
 اڪيلائيءَ ۾ جدت وڌندي ٿي وڃي
 هيلوڪي سياري ۾ به مان
 سَوَڙ يا سگريءَ جهڙو ساڻ
 سوچي به نٿو سگهان
 اي حسرتون! کڙڪا نه ڪيو
 مٽهنجين اوجاڳيل اکين ۾
 اجر ڪي عورت جهڙي
 حسين خواب کي
 سمهڻ ڏيو.

1 – 2009

گذرندڙ وهيءَ جي
 ڪاري ڪلر سبب
 هن جي بدني بنگلي تان
 چوڻي پلستر جا
 چاڙهڻ چڻي رهيا آهن
 ۽ سڙن جهڙا سگهه هڻ
 هيٺا ٿي جن ڪلر انجي
 پري رهيا آهن
 ويرانيءَ جهڙي پوڙهائپ
 ورائي وئي آهن ڪي
 عنقريب
 قبرستان جي عجائب گهر ۾
 تربت جي شوڪيس منجهه
 محفوظ ڪئي ويندي

8-2009

تون رڳو
 پوئتي ڪنڌ ورائي ته ڏس
 مان جيڪا
 توڙاڻهن ٻانهن ڊگهي ڀري هئي
 هٿ وڌايو هيو
 منهنجي انهيءَ ٻانهن تي هائي
 ماکيءَ جي مڪين
 پنهنجو مانارو جوڙيو آهي
 ۽ منهنجي ٻانهن جا سمورا وار
 خوشبودار گلن واريون
 وليون بڻجي چڪا آهن
 ۽ منهنجي هٿ جي چيچن ۾
 پکين پنهنجا
 لڙڪندڙ آڪيرا به
 ٺاهي ڇڏيا آهن
 تون رڳو پوئتي
 ڪنڌ ورائي ته ڏس
 پنهنجي بي رخي
 ۽ منهنجي پيار جا معجزا.

4-2012

هي ته ڏس
 ڪيئن نه ننڍڙن ٻارڙن وانگر رلهيون
 مروڙيون سروڙيون لڳيون
 ڪريندڙيون ٿيون
 ستيون پيون آهن
 ۽ وهائڻ ۾ ننڍ پري پئي آهي
 رڪي رڪي منهنجن پاسن بدلائڻ تي
 ڪٽ چيڪٽن جي روپ ۾
 کونگهرا هڻي رهي آهي
 چو جواج
 منهنجي حصي جي ننڍ
 منهنجو بسترو ڪري رهيو آهي.

12-2008

ڳالهه ٿا ڪن
 ته هڪ شاعر
 نظمن جي تلاش ۾ نڪتو
 ۽ وڃي جنگ جي ميدان ۾ پهتو
 ماڻهو چون ٿا
 ته اڄ به
 ان شاعر جي
 نظمن مان
 رت ٽمندو آهي.

6-2013

محبت جي مانگر مڇ کان
 مان ڊولفن جهڙي دل
 ۽ تون پلن جهڙيون چلڪڻيون اکيون
 بچائي نه سگهياسِي
 او ملاحن!
 مان اڄ به سمنڊ تان
 هٿين خالي موٽي آيو آهيان
 مونکي جڏهن کان توسان محبت ٿي آهي
 مان هڪ به مڇي ماري ناهيان سگهيو
 منهنجي پيڙيءَ تي
 ٿپا ڏئي چڙهي آيل مڇين کي به
 مان ٻيهر پاڻيءَ ۾ ڇڏي ٿوڌيان
 انهن کي ڏسي الائي ڇو
 تون ياد اچي ويندي آهين.

2015

هر ڳوڙهي جو پنهنجو ذاتقو آهي
 اهو درد ئي ڄاڻي ٿو
 هڪ لوڻيائي نظم ۾ احساس
 کان ۾ ڪم ڪندڙ مزدورن وانگر
 هوندا آهن
 جن کي اجرت ۾
 اڏيتون ڏنيون وينديون آهن
 پوءِ به
 شاعريءَ ۾ ڪائنات
 پاڻ کي رضاڪار اڻا طور
 پيش ڪندي آهي
 ۽
 شاعر اڪيون
 اوجاڳيل خواب تخليق ڪنديون آهن
 اهي ايترا ته حقيقي لڳندا آهن
 جو انهن کي ساڀيان بطحج جي
 ضرورت ئي ناهي پوندي

2015

چانه وانگي ڇُلهه تي رکي مون کي
 الائي ڪيڏانهن هلي وئي آهي
 ڪيڏي لاپرواهه آهي هوءَ
 مان کير وانگي اُهرجي هارجان پيو
 ۽ پيئڻ بلا وانگي
 وڇوڙي جي باهه مون کي
 چوسيندي وڃي ٿي
 منهنجي دالي جهڙي دل ۾
 رڳو اداسيءَ جو دونهون ئي دونهون ڀرجي ويو آهي
 هوءَ مون کي ميرن ڪپڙن جيان
 منهنجي ئي اکين ۾ پسائي هلي وئي
 ڌوٻڻ وري ڏيان ئي نه ڏنو آهي مون تي
 هن کي ته اڃان پيار جي پوڇي ڏئي مون کي
 باجهه سان بهاري
 ڇنڊڻي ڦوڪڻي هئي زندگي منهنجي
 توڻي اڳئين جيان مون کي
 رلهي جيان جوڙي
 پاڻ کي ئي هيس ويڙهڻو
 ڀرت جيان پري پاڻ کي منهنجي مٿان
 ٿانون جيئن مون کي چپن سان ملي
 جائتو ڪري مون کي

اتي جيئن ڪلڻو هيس
 پنهنجي وارن سان واڻي ڪت جيئن مون کي
 پنهنجي آغوش جي آڳر تي رکي
 پنهنجي قلب جي ڪمري ۾ رهائڻو هيس
 ۽ سمهڻو هيس مون مٿان
 مون کي ته اڃان هن جي جسم جا جبل جهاڳڻا هيا
 ۽ هن کي منهنجي روح جو ريگستان ريج ڪرڻو هيو
 سون جيان سنڀالي رکڻو هيس مون کي
 پر مون کي هيئن وڇوڙي جي رستي تي
 ڦٽو ڪري آ وئي
 اسان کي ته اڃان هڪڙي سان مٽي مٽائي هئي
 ۽ هه ٻئي مان ظاهر ٿيڻو هيو ائين جيئن لٽا لاهبا آهن
 هن کي ته هميشه جڻي لاءِ
 گهرو ڪم جيان سنڀالڻو هيس مون کي
 نڪرڻ سان مون مٿان درد کي ڪُڙي لاهڻو هيس
 ۽ تاحياتي هڪڙي جون هر روز مٿيون ڀرڻيون هيون
 پر جيئن مڇين کي چلهي وڌيو آهي
 مون سان اهڙي ڪار ڪري وئي
 جونءَ جيئن جيءُ منهنجو
 پنهنجن نڪرڻ جي وچ ۾ ڏئي
 چٽي وئي مون کي
 ۽ منهنجي تن من جي سڀني تالن جون
 سموريون ڪونجون
 پنهنجي اڳڻ ۾ ٻڌي ساڻ ڪڍي وئي.

2010

منهنجو من موگلي آهي
 شهر ۾ به اڄ تائين
 مان ساڳيو شهپر مزاج آهيان
 هر وقت ڪونه ڪو عشق
 چمڪندڙ ڪهاڙيءَ وانگي
 منهنجي ڪلهي رهي ٿو
 سدائين
 سنڌ جي نقشي جو تعويذ
 ڳچيءَ ۾ پاتل رهي ٿو

۽ ٻانهن ۾ وڻيل وارن جا ڏاڳا
 منڊيون ڇلا چوڪريون
 چيچن ۾ پايون وٽان ٿو
 پٽائيءَ جي شاعريءَ سان
 ڀرت ڀريل پهريائڻ
 سڃاڻپ آهي منهنجي
 اکين ۾ پيل آهي ثقافتي سرمون
 هٿن تي لڳل آهي بغاوت جي مينڊي
 ڏندن کي لڳل آروايتن جو مساڳ
 مهمان نواز مرڪ مان ناهي وڃائي
 اڄ تائين منهنجو صوفي سپاءُ آهي
 اڄ به مان لوڪ گيتن جهڙو لڳان ٿو
 ڪڏهن سورنهن وال سج پٽڪو
 ڪڏهن تاج سنڌي سر تي سڄائي
 ٻانهن لوڏي کليل ڳلي سان ٽاڻي سڀني
 پيو مقتل کان گهاٽي پنڌ ڪيان ٿو
 اڄ به شهر جي سوڙهي گهر ۾
 منهنجي دل وصال ڌرتي
 اڄ به شهر جي گهٽيل گهٽين ۾
 منهنجو ذهن کليو آسمان
 جي تون ان اک سان ڏسندين
 ته حال منهنجا
 اڄ به اهڙا آهن
 جهڙا ڳوٺا آهن.

2012

چوڪريون به
 پاڙي وارن جي پڪرين جيان
 روز منهنجي دل جي گهر ۾ گهري
 ڪونه ڪو زيان ڪري ٿيون وڃن
 ڪا پنهنجي بي رُخيءَ جي ڪُرن سان
 منهنجا خواب چيپائي ٿي وڃي
 ڪي وري بي مروت وات سان
 ارمانن جا گل ٻوٽا ٻوٽي ٿيون ڇڏن
 ڪي ته چاهه جا چانور رڙڪي
 ۽ عشق جو اتو ڇڏي ٿيون وڃن
 ڪي پيار جي پيٽ ۾ ٽڪر هڻي
 نفرت ۽ بيوفائيءَ جا سنگ
 ڪُپائي ٿيون ڇڏن
 ڪي ڀروسو جا
 شيشي وارا ٿانوناڙڪ
 دوکي سان ڪيرائي پڇي ٿيون وڃن
 ڪجهه وري علم جون دشمن
 شاعريءَ جا ڪتاب
 ڦاڙي ڇڏي دل جي لائبريري
 تباهه ڪري ٿيون ڇڏن
 ڪو انهن جو به ڏک هجي جيڪر
 پڪڙي انهن کي اتي ڇڏي اڃان
 رت ڪري ڏنو آهي انهن
 چوڪريون به
 پاڙي وارن جي پڪرين جيان
 روز منهنجي دل جي گهر ۾ گهري
 ڪونه ڪو زيان ڪري ٿيون وڃن.

2016

فرش تي بي ستوپيو آهيان
 اڌ مٿو لڳو
 خيالن جا مون مٿان پن چڙهي رهيا آهن
 درجي سيرن مان ايندڙ روشني
 مونکي آري جيان ڪٿي رهي آهي
 اڌ کليل دري مون کي قيدي هڻڻ جو احساس پئي ڏياري
 هو سمنڊ منهنجو پاڙيسري آهي
 ۽ ٻارن جيان چولين جو شور
 مونکي راند لاءِ سڏي رهيو آ
 پر گهايل خواب منهنجي مٿان ستل آهن
 ۽ مان اٿي نٿو سگهان
 مونکي ڳڻتئين جا ڪيوليون ۽ ماکوڙا پئي رهيا آهن
 حواسن مٿان غنودگي چائنجي وئي آهي
 ائين ٿو لڳي رات جي وقت
 ڪنهن گهاٽي جهنگ ۾ پٽڪي رهيو آهيان
 جڙ مان خالي پيڙيءَ وانگر
 وچ ساگر ۾ لڏندو لمندو رلندو وتان ٿو
 جڙ ڪنهن بلند عمارت جي ڇت جي ڪناريءَ مٿان
 پसार ڪري رهيو آهيان
 ۽ سڄو شهر مونکي حيرانگيءَ مان ڏسي رهيو آهي
 موت جي ڪوهه ۾ ڪٿارو گاڏيءَ وانگر
 منهنجو دماغ گهو ماڻيون ٿو کائي
 ۽ مان وقت جي نڌيءَ ۾
 طوفان ۾ پاڙان پئجي ڪريل وڻ وانگي
 بولاتيون کائيندو گڙ ڪندو ويڄان ٿو
 مان وسائيل ڏيئي وانگر
 بي وسيءَ جي جاري ۾ پيو آهيان.

2016

وقت جي دونهين ۾ هر شئي
ڪاراڻجي گم ٿيندي وڃي ٿي
پر خيالن جي زراف جي ڳچي ڊگهي آهي
تصور جي اکين سان
تون جتي به هجين
توڪي ڏسي وٺان ٿو
توڙي جو وڇوڙي جو ڳرو هاتي
چڙهي بيٺو آهي سيني مٿان
اڄ به
چنڊ چوڏهينءَ جو ڏسي

عشق بگهڙن جيان ٿو اوناڙي مون ۾
 ۽ ننڊ جي گپ رستن تي
 خواب ٻارن وانگي ڊڪندا وتن ٿا
 محبت ماڪيءَ جي مڪين جيان
 مون مان رس ٿي چوسي
 پر زمانو ڪڪر جيان مون تي مچريو وڃي ٿو
 ۽ ماڻهو ڏينپو بڻجي ڏنگ ٿا هڻن
 پوءِ به اڃ تائين تون
 او سفيد برفاني شينهن!
 منهنجي حسرتن جا پينگڻين
 شڪار ڪندي ٿي رهين
 ۽ بيچينيءَ منجهان منهنجي دل
 زخمي لڏڻ جيان ڦٽڪندي وڃي ٿي
 ۽ درد جو هونانگ ڪارو
 رت منهنجي کي ست منهنجي کي
 کير جيان منهنجي بدني پيالي منجهان
 پيئندو رهي ٿو
 ۽ چاهه آهي چور ٿو
 منهنجي ساهن جي سپين مان
 سڪون جا موتي چورائي ٿو وڃي
 پر اڃ به مان تنهنجي انتظار ۾
 مرجان جهڙو موت ساڻو
 زندگيءَ جي ڳچيءَ ۾ پايون وتان ٿو
 ۽ لڳن تي محبت جي ميندي
 لايون وتان ٿو.

2014

مان ڦٽ پاٽ جي ڪناري
 بينچ تي ويٺو
 قديمي وڻ هيٺان
 برفاريءَ ۾ تنهنجي يادن کي پاڪر ڀري
 اميدن جي باهه جهيٽيءَ تي
 هٿ سيڪي رهيو آهيان
 ۽ سوچي رهيو آهيان
 تون اوچتو اچي
 مون مٿان چٽي جهلي پيهنديءَ
 ۽ ڪوپ ڪافيءَ جو ڀري پاڪر ۾
 هڪ ڏک پياريندينءَ ۽ ٻيو ڏک پيئنديءَ
 مند جو ڳالهين ڪندي
 پيار تي لهي ايندينءَ
 اسان مٿان ٻيهر
 پيار جي وهي ايندي
 پوءِ چلي پوندي سامهون زندگيءَ جي ندي
 برف ڳري وڻن تان مينهن وانگي چڻندي
 آسمان صاف ٿيندو
 اُس جو اها ٿيندو
 ۽ اسان ٻئي هڪ ئي ڪتاب ۾
 منهن لکائي ڪنهن لائبريريءَ ۾
 چين کي چين سان اُچارينداسين
 زبان جي آڱر ڳلن تي رکي
 هڪٻئي کان سوال ڪنداسين اهڙا

جن جا جواب رڳو پاڪر ۽ چميون هجن
يا ڪنهن باغيچي ۾
دنيا جي خزاني منجهان
پيار جي چوري ڪنداسين
۽ اسان جا ساٿاري
باغ جا سڀئي گل ڏيکي ڇڏيندا اسان کي
بس پويئن کي ئي پتو هوندو اسان جو
پکي پنهنجي باري ۾ خاموش رهندا
يا بينچ تي ويٺي
اخبار ۾ لکي ويندي قربت اسان جي
يا ڪنهن ريسٽورنٽ ۾
ميز هيٺان پير پنهنجا
هڪٻئي سان پيا کينچل ڪندا
چانهن جا ڪوپ ۽ بوتلون
پيون مٿا سٽا ٿينديون
۽ هڪ ٻئي کي هلڪيون پيون ڇهنديون لڳنديون
شرارتي مرڪن سان
پئي خيالن جي ڏي وٺ ٿيندي
۽ سمنڊ جي ڪناري باهه جي مڇ ۾ سان
يا خيمي اندر رات ڪٽي
سجائي جتنن جي ڪهڪشان
بينچ تي ننڊ وٺي وٺي
هوءَ اچي مون مٿان
خوابن جو ڪمبل وجهي وٺي
پوءِ سڄي رات برفباريءَ ۾ پور جندو ويس مان.

2013

مان جڏهن ٻاهران
 ميرو ٿي موٽندو هيس
 ته مونکي لتن ڏوٽڻ واري مشين وانگر
 هوءُ پنهنجي آغوش ۾ ڀري
 آجرو ڪري رکندي هئي
 استريءَ وانگر ٽپي
 پاڪر ۾ ڀري
 منهنجي روح جا گهنج لاهيندي هئي
 هوءُ منهنجي ڪاوڙ کي فرج وانگر ڄمائي
 برف ڪري ڇڏيندي هئي
 ۽ منهنجي زندگيءَ جو ڪير ڦٽڻ کان بچي ويندو هيو
 هوءُ منهنجي خوشين جو سبزون
 ۽ خوابن جا ميوا هميشه رکندي هئي تازا
 هوءُ غمگين ڏسي مون کي
 ٽپي ويءَ وانگر
 وندرائيندي هئي دل منهنجي
 ۽ ٽپ و انگر ڳائيندي هئي
 سدائين مونکي ڏسي
 تيوب لائٽ وانگر
 بهڪي پوندي هئي
 ۽ مان سڄو روشن ٿي پوندو هيس
 هوءُ پريشانين جو پگهر ايندو ڏسي مونکي
 مون مٿان پکي جيئن ڦرڻ لڳندي هئي
 پئي آهي ترهي گهور ويندي هئي مون مٿان
 مون لاءِ هوءُ اونھاري ۾ اي سي
 ۽ سياري ۾ سگري هوندي هئي
 منهنجي ناراض ٿيڻ سان اڪيون
 پاڻيءَ جا موٽر ۽ نلڪا ٻڙجي وينديون هيس
 هوءُ جيءَ ۾ جايون ڏئي مون کي

هيٺو جي هندوري ۾
 لاڙ ڪوڙ سان لوڏيندي هئي
 لکين دفعا
 سيني جي سيج تي پاڪرن جي بسترن ۾ سمهاري
 ننڊ ڪرائي خوابن سان ڪيڏائيندي هئي
 پنهنجي پوتيءَ جي پلو ۾ ٻڏي
 يا هڻي ور ۾
 يا انگي ۾ وجهي
 مون کي پيسن جيان رکندي هئي سنڀالي
 پر ليلا وانگر ڪڏهن به مون کي ڪپاڻڻ جو
 پلجي به خيال ڪونه آيس
 پنهنجي وارن سان بهاري ڏيندي هئي
 مون کي پنهنجن چپن سان پوڄي ڏيندي هئي
 مون کي پنهنجي گهر وانگر
 رکندي هئي صاف سترو
 پئي سينگاريندي هئي شاعراڻي انداز ۾ مون کي
 پراج هوءَ
 سڄي ارڻ تي وئي آهي
 شائون تي هئي
 مون کي ڪپڙن جيان پئي ٿاڙي ليڙون ليڙون ڪري
 الائي ڇاتان مچري آهي
 ٿانون جيئن اڇلائي مون کي
 پنهنجا ئي زيان پئي ڪري
 هوءَ استريءَ وانگي ٽپي وئي آ
 ۽ ساڙي پئي مون کي
 ڪارونپار ڪڪرن وانگي گجگوڙون ڪري
 مون مٿان وڃن وانگي پئي ڪري

2016

مارويءَ جي ڳوڙهن سان
 ٿر ڀڳو آهي
 مومل جي پنين وارن جو گهٽائون
 راڻي جي رڻ مٿان
 اوڙڪون ڪري ٿيون وسن
 ۽ روپلي جي تلوار جا وار
 وڃن وانگر وراڪا ڏئي رهيا آهن
 ٻيجل جو سُرندو سارنگ آلاپي رهيو آهي
 وڳهه ڪوٽ جي مٿان

ڪارو ڪميت دودي جو
 گجگوڙون ڪري ٿو هٿڪاري
 ڪارونجهر پربتتي مور آهي
 جيڪو ساوڪ جا پنڪ پڪيڙي
 بسنتي ناچ ٿو ڪري
 ٿر جي واريءَ مان
 حورون ڦٽن ٿيون
 پلر جي پاڻيءَ تي
 پريڻ جي پوک ٿئي ٿي
 سهانگڻين جا سجا مٿا
 سندوري ٿي ويا آهن
 اوسيئڙن جون ماريل مايون
 سڳين مان سڪ چوڙي
 وار وار ٿيون ٺارن
 مردن کي شهپرڻ جيئن وٽ اچي ويا آهن
 ٻارن ۽ پنيورين ۾
 ڪو فرق ئي ناهي رهيو
 مجازي ماحول ٿي ويو آهي
 اڄ روحن جي رڱائي ٿئي ٿي
 دلين جي دستڪاري ڏسڻ وٽان آهي
 ڪڪر ڪپري مٿان ڪير
 مٺيءَ مٿان ماڪي ٿا وسائن
 چاندي سون ۾ تبديل ٿيڻ لڳي آهي
 ۽ سائوسج اڀري رهيو آ سنڌ جي مٿان.

2016

ماڻهن سان
 نه جي برابر پوندو آهي
 منهنجو واسطو
 ايتري قدر جو
 منهنجي محبوبه به رويوت آهي
 ماءُ جي گود ڇا ٿيندي آهي
 مونکي ڪهڙي خبر
 مان ته ٿيسٽ ٿيوب بيبي آهيان
 ممٽا سان پيريل اُرھ
 مون لاءِ غير حقيقي رهيا آهن
 مان ته فيڊر ۾ پاڻوڊر کير پي پليو آهيان
 منهنجا دوست مٽ مائٽ
 مشينون ئي آهن
 پر منهنجي ۽ انهن جي وچ ۾
 اهو فرق ضرور آهي
 ته مان هڪ گوشت پوشت واري
 ساهه کڻندڙ مشين آهيان
 هي پراڻا ڪتاب تصويرن وڊيا
 ۽ هي ڪلام
 ڪهڙن انسانن جي ڳالهه ڪري رهيا آهن
 جن جو نسل ناياب ٿي چڪو آهي
 انهن جو ڪجهه رهيل ورثو
 مان پاڻ ۾ به محسوس ڪري رهيو آهيان
 جيئن پراڻين تهذيبن جا آثار
 جيڪي مون کي پنهنجو وڃايل ورثو
 حاصل ڪرڻ لاءِ مجبور ڪري رهيا آهن
 تجريبي طور تي سهي
 مان پاڻ جهڙي ڪنهن اڌ مشيني عورت مان
 هڪ انسان کي ضرور جنم ڏيندس.

اڄ هڪ ڪتاب
 هڪ ملڪ جيان مون سان مليو
 جنهن کي مان پڙهيو
 جنهن کي مان گهميو
 هر مضمون هڪ نئون شهر
 ستون گهٽين جيان
 ۽ لفظ لفظ هئو گهر
 احساسن جي آبادي هئي ان ۾
 جيڪي ٻارن جيان
 رانديون رهي رهيا هئا
 خيال نوجوانن جيان
 امنگن سان تپتار
 حوصلن سان لبريز
 ۽ فڪر پوڙهن جيان دور انديش هيو
 هو تصوراتي دنيا ۾
 هڪ تخيلاتِي ديش هيو
 جنهن کي مان پڙهيو
 جنهن کي مان گهميو
 ان ۾ جبل به پشم جا هيا
 چانديءَ جون نديون
 ۽ سون جو سمنڊ هيو
 انسانيت جو آئين لاڳو هو اتي
 محبت جو مذهب رائج هيو
 صحيح معنيٰ ۾
 هو زندگيءَ جي آتم ڪٿا
 ۽ موت جو ناول هيو
 اڄ هڪ ڪتاب
 هڪ ملڪ جيان مون سان مليو.

خوديءِ خلاص ڪيو مون کي
 منهنجي هستيءَ هتيا ڪئي
 نيسيءَ جي نبوت ملي مون کي
 مان بڻجي سورن جو صحيفو لٿو هان

پر

دل منهنجي نافرمان قوم جيئن
 ڪو چيو ئي نٿي وٺي منهنجو
 منهنجي روح بغاوت ڪئي آ مون سان
 رڳون سُڪي ٺوٺ ٿي ڦاٽن. يون ٿيون وڃن
 منهنجي جسم ۾ ڌارون پئجي ويون آهن
 جڻ قيامت اچي وئي آهي مون ۾
 مان ڪائنات جيئن ٻهان ٿو

ائين ٿولڳي اڃ
 جڻ مون ۾ ڪو هيمنگوي هوش ۾ ناهي
 اڃ مون ۾
 ڪو مائڪو وسڪي
 پاڻ کي ماري ٿو
 اڃ مون ۾
 ڪو مائڪل اينجلو پنهنجو بدن ٿو چيري
 اڃ منهنجي دل ائين آ
 جڻ جيڪ لنڊن جو گهر سڙي ٿو
 اڃ منهنجو بدن بوليويا جيان
 جڻ ۾ن ۾ چي گويرا جولاش پيو آ
 وان گوگ جهڙي ديوانگيءَ ۾
 مان پنهنجو عضوا ڪپيان ٿيو
 مان اڃ وحشت جو طوفان بڻجي ويو آهيان
 ويجهو آءُ اي پرندڙ سڄ
 ته توکي پاڪر ۾ پڪوڙيان
 ۽ هنن اوچن پهاڙن کي
 هٿن ۾ مروتِي چڙيان
 هيءُ صحرا جي تتل واري
 رڙڪي وڃان جيڪر
 اي منهنجي اڻ ڏٺي انا
 اڃ
 منهنجي حالت
 ان مثل ديوتا جهڙي آهي
 جنهن کي ان جا پوڄيندڙ
 نڪي پوري ٿا سگهن نڪي ساڙي

2015

جبران جي صليب بدن تي
 تنگيل ڪهائون
 رت ڳاڙي رهيون آهن
 محمود درويش جي
 نظمن جي جلاوطني
 ختم ٿي ٿئي
 ڪافڪا هڪ جيت وانگر
 ڪرڙيءَ جي وات ۾ چڙهيون پيو هڻي
 گارشيا مارڪيز هڪ بيمار پوپت جيان بي ستوپيو آ
 مثل گلن جي مٿان
 ميلان ڪنڊيرا ڪنڊي جي جهنڊ تي
 ماڪ جي ڦڙي جيان لڙڪي رهيو آهي
 چي گويرا جي ڏاڙهيءَ ۾
 جئون پئجي ويون آهن
 فيڊرل ڪاسترو
 سگار جي هڪ ڦوڪ جيترو

مس بچيو آهي
 ايزرا پاڻونڊ جي اڀوجهاڻپ
 سوئر جي وڃن کي روات هڻي
 ويتر تڪو ڪري رهي آهي
 سارتر پنهنجي وجودي چاري ۾
 ڪوريئري جيان قاسي سڌڪا ٿوپري
 ڪارل مارڪس کي مچر پيا پتن
 چرڪا ۽ چئورون هن کي
 سهڻي، جيان چڪ ٿا پائن
 تنبوري جون تارون نانگ بڻجي
 پٿاريءَ کي ئي ڏنگي رهيون آهن
 سڄي دنيا تالان والان لڳي پئي آهي
 انقلاب جي آڙ ۾
 هر قسم جي حرامپائي
 حلال سمجهي پئي وڃي
 هوئن به نجيب!
 غلاميءَ وارن ڏينهن ۾
 ليڪڪن کي ڦاهيون
 ۽ ڪتابن کي
 باهيون ڏنيون وينديون آهن
 يا وري اديبن کي
 خوبصورت پڪين جيان
 پيچرن ۾ واڙيو ويندو آهي
 ۽ پالتو جانورن وانگر
 پاليو ويندو آهي.

2015

هُن آفريڪن ڪاري گلاب جي
 ڳاڙهي خوشبو
 مونکي سفيد رنگ جو
 سرور بخشي رهي آهي
 هوءَ طور جبل جهڙي سُرمي
 جنهن تي خدا جو پرتو
 پئجي رهيو آهي
 منهنجي روح پرکي وئي آهي
 چانڊوڪي رات جهڙو هن جو حسن
 قبل مسيح کان به
 اڳ واري دور جي تاريخ آهي
 هن جو ڪاري ڊاڪ جهڙو چهرو
 ڳاڙهي شراب سان چلڪي رهيو آهي
 هوءَ ناريلي قداور چوڪري
 منهنجي سامونڊي دل جي ڪناري مٿان
 جهومي رهي آهي

۽ منهنجي سڪ جو سج
 هن جي مٿان ۽ هن منجهان
 چلي رهيو آهي
 هوءَ سُر مٽي شام جهڙي چوڪري
 جيڪا منهنجي دل جي اپ تي
 وهائو تاري جيان ايري پئي آهي
 هن جا ٿلها چپ
 ٻن جاڙين ڪويلن وانگر ٻولي رهيا آهن
 ۽ سج جي روشنيءَ ۾
 هن جو بدن
 مور جي ڪنڀن جهڙا
 تجلا ڇڏي رهيو آهي
 ۽ منهنجون اکيون
 رنگن جي ڪمڪشان ۾
 ڪائناتي رقص ڪري رهيون آهن
 هن پاڻ کي مون اڳيان
 مهڙيءَ لاءِ پيش ڪيو آهي
 مان هن کي چاهين جيئن وڏيان ٿو
 هوءَ زور ڳاڙهي صوف جيئن
 منهنجي چڪ ۾ آهي
 هاڻي اسان جي وچ ۾
 گيڙو رشتو جنم وٺي چڪو آهي
 ۽ هن جي روپ ۾
 مان آفريڪا کي
 عشق جو اجرڪ
 اوڏائي ڇڏيان ٿو.

2015

ڪائنات ڪيڏي خالي پئي آهي

ارئين ستارا

ڪنهن زندگيءَ لاءِ

ائين سڪي رهيا آهن

جيئين اڌڙوٽ عمر جا

ري اولادي جوڙا

پڇڙن لاءِ

مان چاهيان ٿو

گهٽ پر گهٽ هر ستاري تي

منهنجي هڪڙي محبوبا هجي

ان جي پنهنجي ثقافت

۽ الڳ الڳ ٻولي هجي

پنهنجي مذهب مطابق

ثقافتي انداز ۾

قرب وٺڻ مون سان

مان سامونڊي خواب ڏيکاريان انهن کي

مان مختلف سيارن تي

مختلف دورن ۾ جيان

مان عشق جو آدم

هو حسن جون حوائثون

آباد ٿين ائين اربين دنيائون.

2014

مان وقت جي مهاندي پر
 چٽائي ڏسي رهيو آهيان
 ته مون کي هن دور جي هڪ
 پيانڪ تصوير تي نظر اچي
 جنهن ۾ تيز طوفاني ۽ سرد هوائن جون
 اُتر الٽيون ڪري رهيو آهي
 هوا جا هٿ
 ڪاوڙ ۾
 وڻن کي ڇنڊن کان وٺي
 پاڙان پٽي اڇلائي رهيا آهن
 ۽ اوندا هي رات
 هنبوڇيون هڻي رهي آهي
 ۽ هڪ لائي جو طوفان
 طوفان نوح جهڙو
 اچي رهيو آهي
 هيءَ ڌرتي سڄ وانگر
 باهه جو گولو ٿي وئي آهي
 پوءِ ٿاندي ۾ بدلجي
 آهستي آهستي ٿري
 چار ٿي وئي آهي.

2007

دل کي ڳاڙهي بتيءَ جيان ٻاريون
 سائرن وانگي وڃايون روح کي
 سدائين
 خوابن جا لاش ڏوئينديون ٿيون وتن
 اڪيون به
 ايمبولنس گاڏيون آهن
 اڪيون ننڍڙن پکين جيان
 جهنم ۾ ڳوڙهن جا قطرا کنيون
 نينهن جي نمروڊي آڳ ۾ سڙندڙ
 اندر جي ابراهيم کي ڇنڊا ٿيون هڻن
 سڙڻ کان بچائڻ لاءِ

(3)
 اڪيون ابا بيلن جيان ڳوڙهن جون پٿريون ڪنيون
 ڪافر دل مٿان وسائينديون ٿيون وڃن
 درد جي ڪمبي جي حفاظت ڪندي
 اڪيون مهراڻ وانگي اٿلي
 خوابن جون سهڻيون
 روز ٿيون ٻوڙي ڇڏن
 اڪيون روح کي
 انگورن جيان نپوڙي
 چڪائن ٿيون امر تي شراب
 اڪيون امير پيءُ جي
 بگڙيل اولاد وانگي
 بد افعاليون زيان خور
 اڪيون ڇيڳرن پيا ڪن جيان
 رڳو مڌ هارينديون ٿيون وتن
 اڪيون جابلو آبشار
 اڪيون سمنڊ جون پهاريون
 اڪيون صحرا جا خواب
 اڪيون برساتي ديويون آهن
 سچ ته اهو آهي
 دردن کي چڻيندي دل آهي
 پر نپائينديون اڪيون آهن
 اڪيون دردن جون رضائي مائرون آهن
 اڪيون اهي اُرهه آهن
 جن کي درد
 ڏائيندا آهن.

2015

وڇوڙو ڄمندو ئي بلوغت واري حالت ۾ آهي
 جدائي ڄمڻ سان ئي
 پنهنجي جوانمرديءَ جو نماءُ ڪرڻ لڳندي آهي
 جدائي پهرئين ئي ڏينهن
 دردن جي دشت صحرا جي سفر تي وٺي هلندي آهي
 ڳڻتي جا ڳوٺ ٻڌڻ شروع ڪندي آهي
 انتظار جا علم ٻلند ڪندي آهي
 جيڪي وقت جي واءِ ۾
 ڦٽ ڪندا ۽ ڦاٽندا رهندا آهن
 وهن جا واهڙ واهي ٻوڙڻ لڳندي آهي
 جدائي
 اميدي ۽ نااميدي جي ڏينهن رات وارو ڦيرو
 چالو ڪري ڇڏيندي آهي
 وڇوڙو پنهنجن ساهن جي رڌم تي
 تڙپ جا طوفان ٻريا ڪندو رهندو آهي
 بيقراريءَ جي برسات وڌڻ جي صورت ۾
 وحشي انداز سان وسندي رهندي آهي
 آهن عالمن کي اونڌو ڪرڻ لڳنديون آهن
 صدا ٿي جا سمنڊ سوناميون بڻجي چلڻ لڳندا آهن
 دعائون عرش عظيم جا در ۽ دريون پٽڻ لڳنديون آهن
 آسمان کي ته ليکي ۾ ئي ناهن آئينديون
 دل جي ڌاڙ گهوڙا
 ڪائنات جو جيئڻ جنجال ڪري ڇڏيندي آهي
 جگر هماليه جبلن کي به بجريءَ ۾ بدلائڻ لڳندو آهي
 وڇوڙو ته آهي
 جنهن ستارن جي ننڊ حرام ڪري ڇڏي آهي
 جدائيءَ جو درد ئي ته آهي
 جنهن چنڊ کي داڳدار ڪري ڇڏيو آ
 وڇوڙو ۽ وقت پئي هڪٻئي جا ويري

ٻئي هڪٻئي جا واهرو آهن
 ريلن ۾ وڇوڙي جو روح سمايل آهي
 جيڪو انهن کي ڀٽڪائيندو وڌندو آهي
 وڇوڙو هوائي جهاز جي اُڏام ۽ سامونڊي پيڙن جا سفر آهي
 واندڪائي وڇوڙي لاءِ وٽڪار آهي
 جيڪڏهن شروع ٿي وڃي
 ته پوءِ وڇوڙي جي آوارگيءَ جو انت اچڻو ئي ناهي
 ها البت ميلاپ جي اسٽيشنن تي
 ڪڏهن ڪڏهن وسرام ڪندو رهي ٿو جهٽ گهڙيءَ لاءِ
 وڇوڙو واڳونءَ جو وات
 سوئر جا وڇ
 ڏاند جا سنگ
 نانگ جي ڦڻ
 ۽ بگهڙ جي ڇاڙهي آهي
 وڇوڙو سڀڙهه وانگي
 سمورو ڪنڊا ئي ڪنڊا هوندو آهي
 وڇوڙو شڪار جي جبلت
 ۽ تلوار جي ڌار ۽ خنجر جي نوڪ آهي
 وڇوڙو جنگي انداز ۾ جلوه گر ٿيندو آهي
 زخمن جي تاريخ جي ڪتاب جو نالو وڇوڙو آهي
 وڇوڙو گُتر جي مشين آهي
 وڇوڙو رُتبا عطا ڪندو آهي
 وڇوڙو وڇونءَ جو پيچ آهي
 مصيبت ته اها آهي
 وڇوڙي ۽ وصال ۾ فرق ڪرڻ انتهائي ڏکيو آهي
 وڇوڙي کان وجوديت جو سفر شروع ٿيندو آهي
 ۽ خدا به اتان کان تجل ڏيکارڻ شروع ڪندو آهي

2016

ڪائنات جي بدترين مخلوق
 وطن فروش اڳواڻ آهن
 جيڪي سدائين اسان کي اهو چئون ٿا
 ته اسان جو ديس سرسبز ۽ شاداب آهي
 اسان تاريخ جي
 سونھري دور مان گذري رهيا آھيون
 پر غور سان ڏسجي
 ساڻو سينور چڙهي ويو آهي سنڌ مٿان
 ۽ قوم پر غيرت جو وهڪرو
 سنڌوءَ وانگر مائو ٿي چڪو آهي
 دلين ۾ بي حسيءَ جي
 رڳو واري اڏامي ٿي

۽ قوم جا قدم
 ڪينسر ۾ وٺجي چڪا آهن
 ڪردارن کي
 ڪوڙ جو مرض وڪوڙي ويو آهي
 ۽ ڏينھون ڏينھن
 ڌارين جون وسنديون جا بجا
 ايڏز جي ڦرڻين جيان
 وڌنديون ٿيون وڃن
 شھر ارڙيءَ جو شڪار
 ۽ ٻھراڙيون ڪنگيءَ ۾ ورتل ٻارن وانگي بڻجي ويون آهن
 ۽ پنھنجي ئي ڌرتي
 پاڻ لئي اوڀري ٿيندي ٿي وڃي
 ۽ پراڻو ٿيندو وڃي تو آسمان
 هنن رهن رھبرن مان ته ڪي ڪونه ورنڊو
 پر پاڻ مان هاڻي
 هر هڪ کي مڙسي ڪري
 پنھنجو طبيب پاڻ بڻجڻو پوندو
 تڏهن ئي ملندي ڪا شفا
 تڏهن ئي انقلابي بسنت ايندو
 جڏهن
 غيرت جا ڳاڙها گل ٽڙندا.

2015

اسلام کي اهڙا ڏينهن به ڏسڻا هيا
 جو نور نمازون پيا پڙهائن
 وڃون ولي بڻجي ويا آهن
 امن جي دين کي آپگهاتي دين بنائڻ وارا
 اوهن دجالي دور جا پيشوا
 توکي ستائين ڏاڙهيءَ ۾ ڏوهه لکائي سگهندين
 تون مسجد جي اندر
 سونهاريءَ ۾ لڪل سوٽر آهين
 دستار هيٺان تنهنجو ڏلو دماغ
 هزارين قسمن جي حرام پائن ۾
 هر وقت مصروف آهي
 تون قرآن کي
 ڪوڏين جي مُلهه تي
 ڪپائيندو رهين ٿو
 تون هر دور ۾ آيتن جو ايمان ڪيو آهي
 تون شهيدن جي رت جو سوداگر آهين
 تنهنجي هر فتوا ڦٽن جو طوفان هوندي آهي
 هي هزارين فرقا به ته تنهنجي ئي فنڪاري آهن
 تون اهو بچڙو ڪٿو آهين
 جيڪو پنهنجو ڌڻي پڻائيندو وڃي ٿو
 تون مسلسل دين سان دغا
 پيغمبرن جي دل آڙاري
 ۽ خدا سان خيانت ڪندو رهين ٿو
 مان توکان ٿو پڇان
 ته تون ٿيندو ڪير آهين
 دعائون ڪپائڻ وارو
 تون پاڻ انسانيت لئي وڌو ڀارتو آهين
 مان چڱيءَ طرح توکي سڃاڻان
 تون ئي شيطان جو روحاني اولاد آهين

تون پاڻ کي جنت جو نيڪيدار ٿو سمجھين
 پر تنهنجي ڏپ دوزخ کي به ساڙي رهي آهي
 اويزيدي يادگار
 او حجاجي حرامپائن جا دستاويز
 توکان ڪڏهن به ڪو منصور برداشت نٿو ٿي سگهي
 پرياد رک
 هر قلندر تنهنجي اک ۾ ڪنڊو آهي
 اڄ به بلاول جي لت تنهنجي پُچ تي آهي
 هي جو ممبر تي ويهي مروان
 شھوت انگيز هيڃاڻي واعظن سان
 تون حورن کي حامله ڪندو ٿو ورتين
 ته ڇا انهن جو رب توکي ائين ئي ڇڏي ڏيندو
 اولعنتي لوطي
 پائخاني ۾ پيدا ٿيل ڪيڙا
 غلمان ته ٺهيو
 پر تون معصوم فرشتن مان به نٿو مڙين
 جي تنهنجي ئي قانون موجب
 هڪ قرآن جي بيحرمتي ڪرڻ وارو
 واجبل قتل آهي
 ته او پايي پانڊي
 ست قرآن نيائيءَ سان زنا جي سزا
 ست هزار دفعا سنگسار ڪرڻ به ٿوري آهي
 او ماڻهن کي قبر ۽ قيامت جا ڊچ ڏئي
 انهن جو رت چوسيندڙ مذهبي ڊار ڪولا
 قبر ۽ قيامت کان اڳ ئي
 هاڻي پنهنجي بچڙي حشر لئي تيار ٿي
 تنهنجو انت ئي
 جنت جي حسين دور جي شروعات هوندو.

زنگ آلوده روحن کي
 ريگمالن جي ضرورت آهي
 چو جو
 ڪٿا ڪر سين تي ويٺا
 عوام کي ڏاڙهي رهيا آهن
 مائيڪون نانگن جيان ڦٽ ڪڍيون ڏنگي رهيون آهن
 لائوڊ اونياوين پيا ڪن
 ڪرڙيون پتئين تي چنبڙيون
 جاچوسي ڪري رهيون آهن
 بوٽن جو ڪٽڪو ٻڏي
 قوم ڪوئن جيان ٻرن ۾ لڪي وئي آ
 پلن جي ٻاجهاري نظر
 ۽ قانوني ڪوڙ ڪيون انهن جون منتظر آهن
 هٿڙي واڳن جو وقار بلند آهي
 ۽ سهن جو ساهه مٺ ۾ آ
 هٿڙي لومڙين جي لئي لڳي پئي آهي
 نورن جي نوابي لڳي پئي آ
 ويڃن جو وڏيرن وارو روب آهي
 مذهبي ماڪڙ انسانيت جا فصل ڇٽ ڪري رهي آهي
 بگهڙن جي بادشاهيءَ ۾
 بڪريون مٺ مٺي رهيون آهن
 صحافت جو تماڪ نوٽن ۾ ڀري
 چڪيو پيو وڃي
 انقلابي شراب جي بوتلن ۾
 غوطا پيا کائڻ
 مجموعي طور
 ملڪ جي مٿان ڌمڙ جي منڊ چاڻيل آهي
 ڪير به پنهنجي خيالن جا
 پير اگهاڙا ڪري نٿو گهمي سگهي.

2015

هو جڏهن ستل هوندو آهي
تڏهن به هڪ چپرو
هن جي دماغ ۾ جاڳندو آهي
۽ ڪتن جي پئوڪٽ وانگر
ڪونگهرا هڻندو آهي
هن جي دل اهڙي گُفا آهي
جنهن ۾ هزارين چمڙا رهندا آهن
هو جڏهن جاڳيل هوندو آهي
تڏهن به زنده لاش لڳندو آهي
هو ويرانيءَ تي وحشت
۽ موت جو مجسمو آهي
ڪنهن جا به تھڪ
هن کان برداشت ناهن ٿيندا
جڏهن ٻين کي مسڪرائيندي ڏسندو آهي
ته هن جي شيطاني روح ۾ زخم پوڻ شروع ٿيندا آهن
هي هميشه زخمي حالت ۾ رهندو آهي
۽ ويائي جيوڙا پيا ٽمندا اٿس
هي ايڏو ته پوائتو آهي
جو هن کي ڏسي
ديو به دهلجي ويندا آهن
هي تن مندين وارو ٽٽوڻوڻو آهي
هن جوهر دور ۾ ٿيندو آهي جنم
هي هر دور ۾ مرنندو آهي.

2014

ڌرتيءَ وانگي
 خدا کي به خاردار تارون ڏئي
 تڪرو تڪرو ڪري ورهايو ويو آهي
 نفرت جي ڪاري ڪينسر
 انسانيت جو سونهري بدن
 ساڙيندي ٿي وڃي
 نظرين جا خودڪش بمبار
 شادمانن ۾ خوشين جا چيٽڙا اڏائي رهيا آهن
 مذهبي ايڊس جا مريض
 روزنت نوان چڪلا کولي رهيا آهن
 هنن جي دل
 ڏن کان هيٺ ڌڙڪندي آهي
 تڏهن دماغ پيرن ۾ لتاڙجن ڌوڻن
 هوڏانهن
 وائيت هائوس ايشيا کي
 اوندا هو رکڻ جا جتن ڪري رهيو آهي
 خود
 وائيت هائوس ۾ ڪيڏي نه اوندهه آهي
 سموري دنيا ۾
 امن جي لوڊ شيڊنگ لڳي پئي آ
 اقتصادي راهداريءَ جي صورت ۾
 چين
 پاڪستان جي ڳچيءَ ۾ ڦاسيءَ جو
 ريشمي ڦٽندو وجهي رهيو آهي
 انڪل سام
 ايران کي به لالي پاپ ڏئي
 ريجهائي گود وٺي ڇڏيو آهي
 افغانستان آمريڪا وٽ آڌاريو آهي
 عربن جون ڏاڇيون

آمريڪا پيو ڏهي
 جپان جي جلون ۾ به
 ايجان ڪمي ناهي آئي
 روس ريوس گيئر مان نڪرڻ جا
 جتن ڪري رهيو آهي
 شام جي شام ۾ به اهو حسن ناهي رهيو
 پاڪستان ۾
 جمهوري آمريت جو دور هلي رهيو آهي
 عنقريب استحالي قوتن کي
 حُقي جو پاڻي پيئڻو پئجي ويندو
 سنڌين، بلوچن ۽ پختونن جون ڏاڙهيون
 ايجان کُسي ڪونه ويون آهن
 ترڪيءَ جا پير ترڪي رهيا آهن
 طيب اڙدگان ۾ ضياءُ الحق جو روح واسو ڪري ويو آهي
 هندوستان جو حاضمو خراب ٿي پيو آهي
 ايجان ته برصغير ۾
 ڪيترائي ملڪ ٺهڻا آهن
 يونين جيڪ وارهو جهنڊو هوا سان جهڙپن ۾
 ليڙون ليڙون ٿيڻ وارو آهي
 جلاوطني جهنم جي مثال آهي
 انڪري مهاجرن کي منهنجي دُعا آهي
 جلد موٽي پنهنجي ملڪ پُجن
 گهرايون
 ڪراچيءَ جو گند صاف ڪرڻ لاءِ
 سمنڊ ويٺو آهي
 ٿورو انتظار ڪيو ۽ پيا تماشو ڏسو
 ايجان ته گهڻين ئي قبرن کي باهيون اينديون.

ڪاري برف

ڪارو مينهن ڪارن ڳڙن ۾ تبديل ٿي ويو آهي
اڄڪله منهنجي سائي وطن تي
ڪاري برفباري ٿي رهي آ
سندو ۾ ڪاري سِيچ چوليون پئي هڻي
۽ ڪاري بک ٿر کي رڙڪي رهي آهي
ماڻهن جو چاٽيون ڪارائجي ويون آهن
ڳاڙهي رت جهڙو انقلاب سُڪي
ڪاري رنگ جا دڙڳ ٿي ويو آهي
ڪاري هوا هٽي رات جو راج قائم ڪيون ويئي آهي
۽ ڪاري باه ڪاري نانگ وانگر
هر وسندي ڳڙ ڪائيندي پئي وڃي
تانن جيان ڏڳندڙ ڪردار به
ڪوٺلا بڻجي چڪا آهن
سامراجي انڌڪار کي
اڃان به گهرو گگهه ڪرڻ لاءِ

ڪارا ضمير اوناڙي اوناڙي
 ستارن کي هيسائڻ جي ڪوششن ۾ رڙڏل آهن
 ۽ ڪارا ذهن ڳاڙهين دلين تي پئوئوڪي رهيا آهن
 هي ڪارا بيهيڙت پنهنجي ڪارنهن تي
 بدنما سفيد داڳ سمجهي
 ڪارين ڪويلن کي ڪاريون ڪري ماري رهيا آهن
 پيو ته ٺهيو هي پنهنجا تبليغي جٿا موڪلي
 چنڊ کي به
 ڪارو مذهب قبول ڪرائڻ لاءِ جتن پيا ڪن
 هوڏانهن گهرڻ جي ڪاري ڪوئيءَ ۾
 سج ڪاري پاڻيءَ جي سزا کائي رهيو آهي
 هنن جي ڪارنامن سان
 سموري تاريخ ڪاري لڳي پئي آهي
 مارپوين
 هنن جا بوت ڪارا هنن جا روح ڪارا
 پر پوءِ به
 هي ڪاري چمڙيءَ وارن انسانن کي
 پنهنجي خلاف
 خدا جي سفيد سازش سمجهي رهيا آهن
 هي ڪاري رت وارا
 ڊائپر جا مجسما آهن
 هنن جا ڪارا ڏند
 انسانيت جو ڳاڙهو ماس پئي رهيا آهن
 هنن جا ڪارا چنبا
 معصوم اکين کي نوچيندا وتن ٿا
 ۽ هنن جون ڪاريون زيانون
 ڪاري قانون جون گاريون بڪي رهيون آهن
 ڪاري ناڻي جي سوئيڙ بڻئڪن

۽ آف شور ڪمپنين جهڙا
 هنن جا ڪارا اوجھ ڪارو دوزخ ٿي پري سگھي ٿو
 هنن جا ڪارا ڪرتوت ڪارن ڪوٽن ۾ لڪا پيا آهن
 هنن ڪارائ جو ڪارو استعمال ڪري
 ڪارنهن جي عصمت دري ڪئي آهي
 هنن ڪاري رنگ جي پاڪائيءَ تي پليتي ملي آهي
 سوچ ته سهي ڪاري رنگ ڪانسواءِ
 هيءَ رنگين دنيا اهاج هجي هان
 ڪاري رنگ ڪانسواءِ
 هن ڪائنات جو حُسن ڪيڏو نه ڪسارو لڳي هان
 هيئن جي هڳاو ڪان محروم
 هي ڪارن چمڙن جهڙا ڪارندا
 پنهنجي آقا ڪاري گڏه جي هينگ تي
 اسان جي ڪنن ۾ چڪ وجهندا آهن
 پر مان ٿو توهان کي ٻڌايان
 ته هنن ڪارن وڃن ۽ نانگن جو زهر
 انقلابي گُشتن لاءِ لاجواب آهي
 هنن ڪارن ڏيڳن جي پيٽا
 آزادي ديويءَ لاءِ
 هر دور ۾ سڀني قربانين کان اُتر رهي آهي
 منهنجو وطن هر روپ ۾
 مون لاءِ مقدس آهي
 اڳ منهنجو وطن مون لاءِ
 سرسبز گنبد خضرا هيو
 هاڻي منهنجو وطن مون لاءِ
 ڪارو ڪعبو بڻجي ويو آهي

2016

مان نوح نبيء وانگر جُنڀيل آهيان
 تخيل جو ڪاٺ چيري
 هڪ نظمن جي پيڙو ٺاهڻ ۾
 مون تي انسانيت جا مرتد
 موت جا پوڄاري
 امن جا ڪافر
 نٿوليون ڪري رهيا آهن
 عنقريب هن ڌرتيء تي باهه جو سيلاب اچڻو آهي
 جيڪو زمين مان بارودي سرنگهون ائين ڦاڙي نڪرندو
 جيئن آتش فشانن لائواڳاچينديون آهن
 آبدوز مڇيون
 سمنڊ ساڙي سڪائي ڇڏينديون
 اپ مان راڪاس جهانن جا ڪڪر
 بمن جو مينهن وسائيندا
 ۽ ائتمِي ميزائيل ائين ڪرندا
 جيئن اربين سال اڳ
 آسمان مان هن ڌرتيء تي
 تتل لوهه جا ڳاڙها ڳڙا نازل ٿيا هيا
 سموري ڌرتي باهه جي لپيٽ ۾ اچي
 ائين سڙندي
 جو سج جي سمان لڳندي

ان کان پوءِ هن ڌرتيءَ تي
 دونهين جو دور شروع ٿيندو
 پوءِ هي نظمن جو پيڙو
 رهي ڪهي انسانيت سميت
 ڌرتيءَ تي موجود
 هر ڀلائي کي
 هر جنس جي جوڙي سميت ڪٽي
 پنهنجو سفر شروع ڪندو
 جڏهن باهه سڪي ويندي
 ته امن جو ڪبو تر اڏائي پڪ ڪري
 هيءُ نظمن جي پيڙو
 انسانيت جي سڙيل جبل مٿان
 لنگر انداز ٿيندو
 ۽ صالحن کي هن ڪنڊر گولي تي
 آباد ڪندو
 انهن جي چڱاين سان
 چار ڀر زرخيزي پيدا ٿيندي
 ۽ سڙي ڪوڪلو ٿيل ڌرتيءَ مان
 هيرن جواهرن جا وڻ ڦٽندا
 چانديءَ جون ديون
 سون جي سمنڊن کي جنم ڏينديون
 ۽ ٻيهر ساوڪ جو سج بلجي پوندي ڌرتيءَ.

2016

هوء ڦٽيون چونڊي رهي آهي
 پنهنجن سڀن لاءِ
 سياري جي سوڙ سبندي
 هوء ڦٽيون چونڊي رهي آهي
 پنهنجن ٻچڙن جو پيٽ
 وهائڻ جيئن پريندي
 هوء ڦٽيون چونڊي رهي آهي
 پنهنجي آڪھ جي پيٽ جو
 ڪارو آسمان
 ان ڏاڻن جي ستارن سان سجائيندي
 ۽ مائين جا چنڊ اڀاريندي

هوء ڦٽيون چونڊي رهي آهي
 ۽ زندگي
 هن کي چونڊي رهي آهي
 هوء ڦٽيون چونڊي رهي آهي
 يا منهنجون ٻوٽيون ٻوٽيون پتي
 پنهنجي دل جو ڪاٺو پئي پري
 تاريخ جي قاتل ڪپڙن ۾
 ميرن سڀرن حالن سان
 هوء جيڪا ڦٽيون چونڊي رهي آهي
 اها سنڌ آهي

2011

هڪ عورت ڪيل وانگيان
 مونکي چانور جي داڻي جان
 چڪ ۾ کڻي
 سماج جي ديوار تي چڙهي رهي آهي
 ۽ ان ۾ ڏارون پئجي رهيون آهن
 هڪ عورت جهر ڪي ۽ جيان
 مونکي پنهنجي چهن ۾
 چوڳي جيئن جهلي
 پنهنجن ٻچن کي چڱائي رهي آهي
 ۽ مان زندگين ۾ تبديل ٿي رهيو آهيان
 هڪ عورت مونکي
 ڪريڊٽ ڪارڊ جيان استعمال پئي ڪري

هوءَ مونڪي ڪار جي ڇاڀي
شينجڻ وڙا
۽ بنگلي جا دستاويز سمجهندي آهي
مان هن جي خوابن جي تجوڙي آهيان

منهنجي دل چراگاهه آهي
۽ مال آهن مايون
ان ڪري ئي عورتون مونڪي
گاهه جيان چرنديون آهن
۽ مان ڦٽندو ويندو آهيان
ڌرتي گواهه آهي ته
مان شاعر اهو وڻ آهيان
جنهن جي پاڙن ۾ مايون
ماڪوڙين جيان رهنديون آهن
منهنجي دل اها ڌرتي آهي
جنهن ۾ ڪناريون
سهن جيان ٻرون ڪري
پاڻ کان به
لڪي اچي رهنديون آهن
مان اها مرلي آهيان
جنهن تي عورتون
نانگن جيان لهرون ڪنديون آهن
منهنجي سيني ۾ سوراخ ڪري
عورتون پنهنجي جوانيءَ جو ثمر
پيريءَ لاءِ گڏ ڪنديون وينديون آهن.

2016

مونڪي اها خبر نه هئي ته هڪ ڏينهن
 انهن سڀني جي منزل
 منهنجا هٿ بڻجي ويندا
 مان ايترو ته هٿ ٿاڙ سخي رهيو آهيان
 جو جنهن جي به راهه رڌي ٿي
 ۽ ان کي ڪا واھ نه پئي سجهي
 ته مان ان کي پنهنجي هٿ ترين منجهان
 ڪا نه ڪا لڪير ڏئي
 رستو ٿي ڏنو
 اڄ جڏهن منهنجي تيرين ۾
 هڪ به لڪير ناهي رهي
 ۽ منهنجا هٿ ڪورا ٿي پيا آهن
 ته مون تي اهورا زظاهر ٿيو آهي
 انهن بي واھن جي منزل
 جن کي مان هٿ لڪيرن جا رستا ڏنا
 مسافتن جا تحفا ڏئي
 ڪائنات جا ڪُلف ڪڍا ٿوڙي
 انهن جي منزل به
 منهنجا هٿ ٿي پيا آهن
 جن تي پيا به پنڌ ڪندا ٿا اڄن.

2016

پل ٽائرن وانگي سڙن ٿا
 مان دونها ٽيل ڏينهن گهاري رهيو آهيان
 جتان ڪٿان جذبن تي پٿراءِ پيو ٿي
 خوشين تي پابندي مڙهيل آهي
 منهنجو وار وار وڳوڻن جي ور چڙهيل آ
 دنگن ۽ فسادن دل ۾
 خانہ جنگيءَ جي صورتحال پيدا ڪري ڇڏي آهي
 اکين تي مسلسل آنسو گيس جا گولا فائر ٿي رهيا آهن
 من ۾ مظاهرن جي مٿان لنباڙي لڳي پئي آهي
 روڳن رڳ رڳ بلاڪ ڪري
 خون جي فراهمي بند ڪري ڇڏي آهي
 سڄي چمڙيءَ ۾ چڙ
 چيڪ پوسٽون قائم ڪري ڇڏيون آهن
 شڪ جي شر پسند عناصرن
 ڌڙ ۾ ڌڙابنديون ڪري
 عضون ۾ انتشار پيدا ڪرائي ڇڏيو آهي
 حواسن ۾ حراس ڦهليل آهي
 حال جو حالتون هٿن مان نڪري ويون آهن
 لونءَ لونءَ ۾ لاقانونيت لڳي پئي آهي
 تنهنجي هٿ ڪڍي ويڃڻ کانپوءِ
 منهنجي روح جي رياست
 درهم برهم لڳي پئي آهي
 جي تون اڄ به چاهين ته
 منهنجي اندر جا ملڪي معاملو
 اڳي کان به بهتر ٿي سگهن ٿا
 ان لاءِ جو
 منهنجن سمورن جيوگهر ٿن جو مطالبو
 صرف تون ئي آهين.

جي بابا مونکي توسان گڏ پڪڙي وجهندو
 ته مونکي گهر مان ڪڍي ڇڏيندو
 جي امان مونکي توسان ڏسندي
 ته ڏاڍو ماري ندي
 جي استاد کي خبر پئي
 ته ڪتابن ۾
 مان توکي ئي پڙهندو آهيان
 ۽ بکن تي توکي ئي لکندو آهيان
 ته اسڪول مان
 بيٺ ڪريڪٽر جو سرٽيفڪيٽ ڏئي
 لوڏي ڇڏيندو

۽ ڪڏهن به ڪٿي
 ڪنهن اسڪول ۾
 مونکي داخلا نه ملندي
 جي وڏيري کي خبر پئي
 ته غيرت جو مسئلو سمجهي
 پنهنجي چاڙتن جي هٿان
 مونکي مارائي ڇڏيندو
 جي حڪمران کي خبر پئي
 ته بغاوت جي الزام ۾
 ڦاهي نه ته
 عمر ۾ ڪاري پالڻيءَ جي سزا ته پڪي آهي
 ان ڪري ئي شاعري
 مان اڄ تائين توکي
 ڪنهن پوشيده مرض جيان
 ڪنهن ڪپيري ڏوهه وانگي
 لڪائيندو رهيو آهيان
 ڪٿي ماڻهو مونکي
 پنهنجي وسندين مان ئي لوڏي نه کين
 ڪٿي ماڻهو مونکي سنگسار ڪري نه وجهن
 پر اڄ مان اهو عهد ڪري ڇڏيو آهي ته
 تنهنجي چوڻيءَ تي چڙهي
 ٽپوڏي ڇڏيان.

2016

مان باغي پکي آهيان
 صليبي اڏار آهي منهنجي
 ڪنهن به رشتي ۾
 مون سان رشتي رکڻ جي جرئت ناهي
 مونکي ته تخليق ڪندي
 خدا به ڏکي ويوهيو
 مان ڪناري ٿيڻ جهڙو پليت آهيان
 منهنجي دل جا اربين رنگ آهن
 پر منهنجو دماغ بي رنگ آهي
 منهنجون اکيون
 اڪيلائيءَ جي اربين سالن جو
 اتهاس آهن
 منهنجي من ۾ معاشري جو اڃان تائين بنياد ٿي ناهي پيو
 مون منجهه اڃان انساني ارتقا اک ٿي ناهي پئي
 مان فطرت جي انا آهيان
 متروڪ ٿيل محبتن جو
 مان محافظ آهيان
 مان اهو آسمان آهيان
 جنهن منجهه سڙيل ستارا لڙڪن ٿا
 جلاوطن ڇنڊ
 مون ۾ ئي پڙاءُ ڪندا آهن
 شام جو سج منهنجي ئي پٺماني ۾ ٻڏندو آهي
 لاوارث سيارن جي
 مون ۾ ئي سنڀال ٿئي ٿي
 مثل نديون مون ۾ ئي چوڙ ڪنديون آهن
 تباھ ٿيل شهرن جو مان سينگار آهيان
 جلاوطن وطن

مون وٽ ئي پناهگزينر ٿي پهچندا آهن
 ڪنل جوانيون مون وٽ ئي سام وٺنديون آهن
 مان چٽيل پن پهريندو آهيان لباس ڪري
 مرجهاڻجي ويڃڻ کانپوءِ
 جيڪڏهن گل ڪٿي ٿڌندا آهن
 ته اهي مون ۾ ٿڌندا آهن
 خزان جي مند ۾
 بهار اچي مون منجهه ئي لڪندو آهي
 ۽ مان ان کي ظاهر ناهيان ڪندو
 متان ڪٿي خزان جي هٿان مارجي نه پئي
 جڏهن ۾ پنهنجو ٻار وٽ سنڀالي ناهن سگهندا
 ته مون وٽ ڇڏي
 جوانيءَ سان گڏ هليا ويندا آهن
 ۽ پوڙهي ٿيڻ کانپوءِ ايندا آهن
 پنهنجي ٻار وٽ کي وٺڻ لاءِ
 پير جنم وٺڻ لاءِ
 مان پنهنجي لئونڌڙيءَ تي پاڻ ريوالو آهيان
 مان پنهنجي پاڻ لاءِ پاڻ حوالو آهيان
 مونکي ته
 ڪائنات کان اڳ جون به خبرون آهن
 جي اوهان کي بتائيندس
 ته اوهين ٻڌڻ شرط
 ڪائنات مان تڙجي ويندئو
 مان تاريخ کان اڳ جو ماڻهو آهيان
 منهنجي ڪٿا تاريخ کان پوءِ لکجو.

2016

مان ڪنهنجو به ناهيان
 ان ڪري مان سڀن جو آهيان
 مان گهڻون ڪري خلاف ڳالهائيندو آهيان
 انڪري منهنجي ڳالهه
 سڀن جي فائدي ۾ هوندي آهي
 منهنجا ايتا ڪم
 گهڻن کي سڀتو ڪري بيهاريندا آهن
 پر مان ڪنهن کي ڳولهيو نٿو لپان
 نانهن ۾ به ڪو نشان ڪونهي منهنجو
 بي خيالي به بي خبر آ مون کان

ٻئي ڪنهن سان ته نٿو
 پر مان پاڻ سان ئي ناهيان ملندو
 مون تي ته تصور جو تڙڪو به نٿو پئجي سگهي
 سوچ جي سمجھه مون کي سمجھڻ کان قاصر آهي
 مون تائين ته روح کي پهچڻ لاءِ به ڪورستو نٿو سڄهي
 بغير خدا مخلوق آهي منهنجو من
 منهنجو من بغير مخلوق جي خدا
 منهنجي دل دماغ کان خالي آهي
 مان امڪان کان آجو
 مان ويسر کان به وسريل
 منهنجو ڪٿي به ڪو اولڙو ناهي
 مان اهڙو جو نانهن کان به دانهن نڪري وڃي
 شهرت ته ڇڏيو
 پر مان گمناميءَ ۾ به ڳولهيون ٿو لپيان
 منهنجو ته بي ذڪريءَ ۾ به ڪٿي ڪو ذڪر ناهي
 لاڀرواهيءَ کي به ڪا پرواهه ناهي منهنجي
 اجائي ۾ به ڪا جاءِ ناهي منهنجي
 هروڀروءَ کي به هٿ ناهيان چڙهيو
 انڪار به انڪاري آ منهنجو
 خلا به خالي آ مون کان
 نه هجڻ ۾ به هجان ته شمار ٿيان
 مان ته لاڄا به ليڪا لٽاڙي ڇڏيا آهن
 پر جي تون چاهين
 مان پر گهٽ ٿي سگهان ٿو
 ذري ذري ۾ ظاهر ظهور.

2015

مان عشق جي اڻڄاتي تهذيب آهيان
 منهنجي سموري بدن تي
 گناهن جا گهر اڏيل آهن
 مون ۾ ماضيءَ جون
 کوڙ نشانيون آهن ڇڏيل
 مون ۾ پيل آهن حسين لمحن جون مميون
 خوابن جا عاليشان احرام
 ۽ مون تي اُڪريل آهن
 عشق جون ٻاتيون عبارتون
 ۽ دردن جا اڻ کٽ خزانن به آهن
 او منهنجي آرڪيالاجسٽ جانان!
 اڄ دريافت ڪر مون کي
 مون تي دل لڳائي تحقيق ڪر
 مان وقت جي واريءَ ۾ لٽيو پيو آهيان
 گمناميءَ جي هٿان ڦٽيو پيو آهيان
 اڄ پنهنجي معجزاتي تاريخي هٿن سان ڪوئي
 دنيا کي ڏندين آڱريون ڏئي
 نروار ڪر مون کي
 ۽ تحقيقي ڪتابن جيان پري ڇڏ پاڻ کي
 مون کي تاريخ جيان لکي
 تون سياحن جيان گهر مون کي گهڙيءَ گهڙيءَ
 تون ئي منهنجي پئي پر گهور لهه پياري
 تون ئي منهنجو ٻيو جنم ٿي
 تون ئي منهنجو ميوزيم ٿي.

2015

مان پاڻ کان ڪاوڙيل آهيان
 (ان جو سبب
 يقينن تون ئي ٿي سگهين ٿي)
 پر پني سمنڊ کي ڏئي ويٺو آهيان
 لهرن جي روپ ۾ سمنڊ مون کي
 هر هر پرچاڻ لاءِ
 پنيان پاڪر ٿو پائي
 پر منهنجو ناراضو جبلن وانگر
 اوچو ٿيندو ٿو وڃي
 بيزاريءَ جي عالم ۾ ڪناري تان اٿي
 ڪپڙا چنڊڻ کان سواءِ
 پنٿي نهارڻ کان بغير
 مان ڪاوڙيو ٿو وڃان
 ۽ مڃاڻڻ لاءِ
 سمنڊ منهنجي پيرن ۾ چنبڙي
 گهلجندو ٿو هلي
 ورائڻ لاءِ وٺڻ سان گڏ
 پهاري ڊڪندا ٿا اچن پرچاڻ لاءِ
 پکي پر جوڙي التجائون ٿا ڪن
 مون کي وڃاڻڻ جي ڊچ کان
 مڃيون پنهنجو منهن مٿو ٿيون پتن
 ۽ گل پنهنجون پنڪڙيون پئي رهيا آهن
 بس هڪ تون ئي آهين
 جنهن کي ڪو فرق ئي نٿو پوي
 بس هڪ تنهنجي ئي مٿي ۾
 ڪا جونءَ ٿي نٿي ڇري

ٻار ناهن رهيا هاڻي
 ڪتاب وڌا ٿي ويا آهن
 تنهڪري ئي رات جو
 سينن تي هاڻي
 ماڻهن ڪتابن کي سمهارڻ
 ڇڏي آڏنو
 ڪڇ ۾ ڪيڏائڻ
 هٿن ۾ ڪڏائڻ
 ورق ورق ڪري پرچائڻ
 ڇڏي آڏنو
 ٻار ناهن رهيا هاڻي
 ڪتاب وڌا ٿي ويا آهن
 ٿي ويا آهن ويڳاڻا اڪيلا
 ڪنهن دور ۾ هيا هي
 رازدان سهيليون ۽ سرتا
 هاڻي ته هر ڪنهن کي ٿيو ويچارا
 رحم جوڳين نظرن سان ڏسن ٿا
 پر ڪير هاڻي هنن کي ڪٿي ۽ کولي
 ڪير خطن جون امانتون رکي هنن ۾
 ڪير تحفي ۾ مليل گلاب پوکي
 لڪائي نٿو رکي
 ڪو هنن ۾ بچائي پئسا
 ڪتاب بڻجي ويا آهن بنجر زمينون
 ڪير ڳوڙهن سان سيراب ڪري هنن کي
 اٻول
 ڪڏهن ته
 ڪتابن جي ڏيڻ وٺڻ جي بهاني
 عشق ٿيندا هئا

ڪڏهن ڪتاب ڪير اڻيا هيا
 ڪڏهن ڪٿي ڏبا هيا
 محبوب کي تصور ۾ آڻي
 ڪتابن کي پاڪر ۾ ڀريو هيو
 پرينءَ جي آغوش ڄاڻي
 ڪتابن تي سر رکي سمهيو هيو
 دائرين سان نه سلڻ جهڙا
 حال احوال اوريا هيا
 ڪتابن کي ڪنوارن جسمن جيان ڇهيو هيو
 لائبريريون عبادتگاهن کان وڌيڪ
 اهميت رکنديون هيون
 پر هاڻي
 گهرن ۾ ڪتاب پيل آهن
 نظر انداز ڪيل شهري پوڙهن وانگي
 جن سان ڪچهري ڪرڻ لڳي
 ڪوبه تيار ناهي
 هاڻي ته ڪتابن کي وٺڻ ۾
 رديءَ وارا به نخر ڪن ٿا
 سچ ته اهو آهي
 ڪمپيوٽر قاتل آ ڪتابن جو
 ڏسو ڪتابن جي لاشن مٿان
 ڊجيٽل جي دز
 ۽ انٽرنيٽ جو چارو
 چڙهي آهي ويو
 ۽ ڪتابن کي وڌڻ جي قبرن وانگر
 وساري ڇڏيو آ ماڻهن.

2014

چرچ جي ڇهنڀ ۾
 مصلوب عيسيٰ
 چوڳي جيئن
 سوگهو جهليل آهي
 مندر ۾ ويڻو پائو
 پڳوان جو گوشت پيو رڙڪي
 مسجد ۾ ملان
 بي مثل خدا کي
 پنهنجي مثل پيش ڪري رهيو آهي
 ۽ روزي جي حالت ۾ هوندي به
 ماڻهو پيو کائي

پڪشونن جي ڪر توتن جو ٻڌي
 گو تر ٻڌ جي
 پرسڪون مجسمن جون
 ٻوٽيل اکيون به پتجي ويون آهن
 لامذهب به
 پنهنجو دين ايجاد ڪيون ويٺا آهن
 سيڪيولر به ڪنهن کي سهن ئي نٿا
 مارڪسواڊي
 ڪارل مارڪس جي هٿن کي
 ڪشڪول بڻائي پني رهيا آهن
 ارتقائي مداري
 ڊارون کي رچ ڀولي جيان نچائي
 پيٽ گذر پيا ڪن
 مائوٽ جا پوئلڳ
 اڄ به معصوم جهر ڪين جون
 مياڻو مياڻو ڪري
 منڊيون مروتي رهيا آهن
 آزاديءَ جو مجسمو
 هٿ ۾ جهليل مشعال سان
 سموريءَ دنيا کي باهه ڏئي
 ۽ پئي هٿ ۾
 حرامپائن جو ڪتاب جهلي
 سموري دنيا کي
 غلاميءَ جا سبق پيو پڙهائي.

2015

ڌرتيءَ جي خواب جهڙو
 سمنڊ نيرو
 آلهه لوڪ وٽ ناريل جا
 سفيد ۽ سرمئي ڪڪر
 آڪاس ۾ آچي ۽ آزاديءَ جا سفير
 هيٺان انڊلني ماحول ۾
 واريءَ تي ستل
 بي فڪريون آليون جوانيون
 چلڪندڙ پئمانا بدن
 جن مان حسن پيو هارجي
 ڪناري مٿان
 خيما، جهوپڙيون ۽ چٽيون
 چٽپتو جهڙو
 ڊالڦن مڇيون عورتون
 ڪي شارڪ مڇيون چوڪريون
 ۽ مڇيرا مرد
 سامونڊي ڪنارو جڻ پرستان آهي
 آرام ڪرڻ تي آهليل آهن افسران
 ڪي سمنڊ ۾ سج وانگي لهن ٿيون
 ڪي سمنڊ مان صبح وانگي ٿيون اڀرن
 صبح ۽ شام جو تڪرار آهي هتي
 پل ۾ ڏينهن پل ۾ رات آهي هتي
 سڀيون ۽ ڪوڏ
 جاز سنگيت سان وڃن ٿا
 ياقوتي رنگ موتين جهڙيون ملوڪڙيون
 نجي جهومي
 جسم جو سفيد جادو جاڳائي
 فضا کي فيروزي ڪري ٿيون ڇڏن

هوء وينس جهڙي وينگس
 هوء ايفل ٽاور جهڙي فرنگيائي
 هوء موناليزا
 هوء آفريڪا جي آرسي
 انهن جي وچ ۾
 مان موئن جي دڙي جهڙو ماڻهو
 عجيب ڪيفيتن جي ور چڙهي ٿو وڃان
 اندر ۾ اتهاس جو احساس ٿو جاڳي پوي
 سموري ڌرتي ۽ ان جا مظلوم ماڻهو
 منهنجي اکين ۾ تري ٿا اچن
 دل ۾ دنيا جو
 سمورو درد ڏک ڏک ٿو ڪري
 ۽ جذبا ججهڪيون ٿا کائڻ
 ته جيڪر
 اجرڪ سان ڍڪي ڇڏيان
 مان يورپ جي وحشت سنڌي اگهاڙپ
 مشرقي ڪنوار وانگي سينگاري
 ان جي مانگ گيڙو رنگ سندور سان پريان
 ۽ ان جي ختم ڪري ڇڏيان سامراجي جنونيت
 آمريڪا کي انساني عشق ۾ مبتلا ڪري
 امن سان پرڻائي ڇڏيان
 آفريڪا کي مانيءَ جون ملون تحفي ۾ ڏئي
 آجپي جي تهذيب سان روشناس ڪرائي ڇڏيان
 مشرق ۽ مغرب جي وچ ۾
 نفرت جي ديوار برلن ڏاهي ڇڏيان
 مان بغاوت جي پائي سنڌي ٽوپي
 انقلابين جو تاجدار بڻجي وڃان.

پيءُ جي گهر کان
 مڙس جي گهر ويندي
 اڪثر چوڪريون
 قبرن ۾ ڪري پونديون آهن
 ساهرن کي چوڪريءَ جوڏاج
 ان جي جوانيءَ کان وڌيڪ قيمتي لڳندو آهي
 هر ڪناري چوڪري
 پنهنجن مڙس کي
 پنهنجي ڇاتيءَ سان
 چنبرائي رکندي آهي
 پر شاديءَ کانپوءِ اها ساڳي جاءِ
 ان جا پارڙا اچي والاريندا آهن
 عمر ۾ عورتون زندگيءَ جي ديوار تي
 پنهنجن خوابن کي ڇيڻن جيان ٽڦينديون وينديون آهن
 سڪڻ کانپوءِ جيڪي
 گهر جي چلھ ٻارڻ لاءِ ڪم ايندا آهن
 اهو سڀ ڪجهه سهڻ جي باوجود به
 هر عورت پنهنجيءَ ڍاڪ تي
 گيتن جا گھڙا کڻي هلندي آهي
 جيستائين
 مڙس جو اڳڻ
 زال لاءِ
 قاسميءَ جو ڦندو ثابت ٿئي.

2015

عشق جي آزاديءَ کان بغير
 امن جو ڪوبه امڪان نظر نٿو اچي
 اي منهنجا محبوب اي منهنجا وطن
 توکان دوري جلا وطنيءَ وانگي آهي
 تون ته ڄاڻين ٿي مون لاءِ
 غلاميءَ ۽ وچوڙو
 ڪنهن به صورت ۾ قبوليت جوڳا ناهن
 سچ پچ
 پنهنجو ملڻ به انقلاب وانگر هوندو
 هونئن به
 عشق ۽ بغاوت هڪٻئي مان ڦٽندا آهن
 مان وڃن ٿو ڪريان
 ته وچوڙي کان آچي جوڏينهن
 پاڻ قومي ڌڻ ڪري ملهائينداسي
 ۽ ڳائينداسي محبت جا ملي نغما
 چُمين جي آتشبازي
 ۽ پاڪرن جا جشن
 نيٺ اسان جي نصيب ۾ به ايندا
 خوشين جي خيabanن ۾
 سجنديون مسڪراهن جون محفلون
 اڄ تنهنجي آجيان خاطر
 تنهنجي انتظار ۾
 منهنجي جواني
 قومي جهنڊي جيان ڦڙڪي رهي آهي
 معاشرو ته ٿيندو ئي
 سامراج وانگر سفاڪ آهي
 ان کان نه ڊڄ

سينو ساهي اڄ
 هونئن به
 پرين دنيا کي بدلائڻ لاءِ
 پيار جي پرتشدد تحريڪن جي ضرورت پوندي آهي
 ڏسجان
 هي جذبن جا جلوس ۽ هڙتالون
 حالتن جو هٿ پيڇي رکندا
 حوصلن جي هٿيار بند جدوجهد ٿي
 آچي ۽ بقا جو فيصلو ڪندي آهي
 چوڏلگير ٿي آهين
 هيڏانهن نظر ته ڪر
 اي منهنجي جان وطن
 مان تنهنجو غريب الوطن عاشق
 مان محڪوم قوم وانگي
 تنهنجي حاصلات لاءِ
 هر محاذ تي جهيڙي رهيو آهيان
 اي منهنجي سرتي ڌرتيءَ سمان
 مان تنهنجو پرديسي شاعر
 تنهنجي ساٿيه جهيڙي صحبت لئي
 سڪي مٿو آهيان.

2016

زندگي مسلسل بغاوت آهي
انڪري
اسان کي مسلسل باغي ٿيڻو پوندو
مسلسل انقلابي ٿيڻو پوندو
مرڻ کانپوءِ اسان کي هيءَ زندگي
ورهست ۾ ڇڏڻي آهي
پونيرن لاءِ

جستجو ۽ حاصلاتن جي صورت ۾
 مرڻ کانپوءِ اسان ورهائجي وڃون ٿا
 الاهين زندگين ۾
 عقل کان مٿاهون به ڪجهه آهي
 جيڪو اڃان ڳجهه آهي
 پيٽ ۽ پيسو
 ماڻهوءَ کي کائيندا آهن
 جن پاڻ کي انهن کان بچايو
 اهي امر آهن
 مزاحمت جي گهائيءَ ۾ پير پائيندڙ
 اي ارڏا نينگر
 پنهنجي ڌرتيءَ جي لاءِ
 آڪاس جيڏيون اڏيتون
 برداشت ڪرڻيون پونديون آهن
 پنهنجي ڌرتيءَ جي لاءِ
 ظلمات جي پردن جهڙن
 ظلمن مان پار پوڻو پوندو آهي
 تڏهن ئي وڃي
 ڌرتيءَ سان عشق
 معراج تي رسندو آهي
 اي اڙپنگ چوڪرا
 جي آزاداڪين سان
 هيڪر وطن کي ڏسين
 ته ڪابه غلامي
 تنهنجي اک چنپائي نه سگهندي

2016

هوء ڳلابي آسمان آهي
 جنهن ۾ رات جو سونهري چنڊ
 ۽ پانت پانت جي مڙني رنگن جا
 ستارا چمڪن ٿا
 ۽ ڏينهن جو خوابي خمريل سج
 هوء جڏهن باغيچي کان گذرندي آهي
 ته ٿارين تان پالمرادو پٽجي
 گل هن جي پويان ڊڪندا وٽندا آهن
 ۽ پيرن هيٺان پاڻ ڌريندا آهن
 هوء جنهن ڪتاب ڏانهن نظر ڪندي آهي
 ان ڪتاب جا ورق پالهي ورتا ويندا آهن
 هن جي هٿن تائين پهچڻ لاءِ

تانوپاڻ ۾ ڪٽ ڪندا رهن ٿا
 مٿان لاهي ڇڏي
 ڊپ کان ڪپڙا ميرا نٿا ٿينس
 رنگ ۽ ڊزائينو مٽائيندا ٿا رهن
 هن کي ڏسي
 بربل بلف ۽ فانوس
 نڪاءُ ڏئي ڦاٽي ٿا پون
 هن کي ڏسي پکين کان
 اڏامندي اڏامڻ وسري ٿو ويڃي
 ۽ ڪري ٿا پون
 هوءُ جڏهن آئينن اڳيان ٿي بيهي
 ته انهن ۾ ڌارون پئجي ٿيون ويڃن
 هن کي ڇهه پن پويٽ بڻجي ٿا پون
 هن جا قدم ڇهه رستا پيانو جيئن وڃن ٿا لڳن
 جڏهن هوءُ هٿن ۾ ٿي کڻي
 ته خالي پنا
 شاعريءَ سان پرڃي ٿا ويڃن
 هڪ انڊلني گلن جو ڪڪر
 هن مٿان هميشه چانو ڪندو ٿو رهي
 انڪري ٿي پنڪڙين جو رنگين مينهن
 هن مٿان وسندو ٿو رهي

✱

2015

بجلیء جون تارون تنهنجا وار
۽ بارودي سرنگهون رڳون تنهنجون
حسن تنهنجو جوهر ٿي توانائي
ماری ٿو تاڻڪاري اثر تنهنجو
جنگي جلوا تنهنجا
شدید حملن جهڙيون تنهنجون ادائون
مونکي بریادیءَ جي روپ ۾

آباد ڪنديون ٿيون رهن
 تون هيروئن وانگي
 منهنجي حواسن مٿان طاري ٿي وڃين ٿي
 تنهنجي چمين جو چرس
 مونکي سرس سياڻو ڪري ٿو ڇڏي
 تنهنجي اکين مان آفيمي شراب ڏوگهي
 مان شعور جي بلند سطح تي پهچي ٿو وڃان
 تنهنجي پاڪرن ۾ پنگ جهڙا نسا آهن
 او ڪسينو جهڙي حسينا
 تون ڦٽاڪن واري عيد آهين
 ۽ ڏياري تنهنجو ڀرتو آهي
 تو ۾ کڙڪيتن جو روح آسمان
 تون ڦلجهڙين وانگر شرارا ڏئي رهي آهين
 تون ڏيئن ۽ ميڻ بٽين جي ملڪ
 تون عود ۽ زيفران جي اگر بٽين جيان
 منهنجي وجود جي عبادتگاهن کي
 خوشبودار ڪري رهين آهين
 تون رنگن جو طوفان آهين
 تون ڏيئن سان چاندوڪي رات ۾
 ڀرندڙ ندي آهين
 تون خدا جي خوشنودي
 ۽ ان جو جلال آهين
 تون پنهنجي جمال جي جوت سان
 هن ڪائنات کي منور ڪري رهين آهين
 دنيا جا سمورا مذهب
 مونکي توتي ايمان آڻڻ جو حڪم ڏئي رهيا آهن.

2015

هن مون کي مون منجهان آزاد ڪيو
هن مون کي مون منجهه ماري ڇڏيو
هن مون سان اهڙي ڪار ڪئي جو
منهنجي وجود جي ورق ورق ۾
پنهنجي گلابي بدن جو پنڪڙيون
پتي پتي وجهندي وئي
منهنجي رڳ رڳ سڻن جيان ليڪيندي وئي
هن منهنجي وار وار کي ورايو
هن پاڻ کي مون مٿان ڇاپيو
هن مون کي پاڻ مٿان لکيو
اسان هڪٻئي جو سمورا خال ڀريا
هڪٻئي کي حل ڪيوسي حسابن وانگي
منهنجا هٿ هن جي سامونڊي بدن تي
لانچن جيئن ترندا رهيا
هوءَ مون لاءِ پاڻيءَ جو پنڌ ٿي پئي

مٺهنجي حواسن تي
 هن جي انگ انگ
 ڪنوئين جيئن تجلا پئي ڇڏيا
 وار وار هن جو
 اڻ ڪت رستو اونهائيءَ جو
 جيڪو مون طئي پئي ڪيو
 اسان سڀن جي واديءَ ڏانهن
 سفر ٿي ڪيو
 هن جي خوشبوئن جا جُگنو
 چئوڌ سا ٺهڻ لڳو ٿي ويا
 هڪ نظر نه ايندڙ
 بگهڙن جو ڌڻ هن سان گڏ ٿي هليو
 مان هن جي مٿان
 عقابن جو وڻ ٿي پئي اڏاميس
 مان هن جي پويان
 جهنگلي گهوڙن جي
 جُهڻڊ جيئن پئي ڊڪيس
 هوءَ حسن جو گهاٽو جهنگ آهي
 مان هن ۾ هر دفعي رستا
 وڃائي ٿي وينس
 هن پاڻ کي ڀول ڀليان وانگر
 دروازن جيئن کولي ڇڏيو مون تي
 مان هڪ در مان نڪري
 پئي در ۾ داخل پئي ٿيس
 مان مايا جي چڪريو ۾ ڦاسي ويس.

2015

ننڊ ۾ ٻارڙن جا
 اڌ ڪليل هٿ
 مونکي خماریل اکین جهڙا لڳندا آهن
 خاموشيءَ سان وهندڙ پاڻيءَ جيان
 پرسڪون
 ماکيءَ جي لار وانگي
 جڻ
 هلڪيون ڌنون وائلن جون
 اڌ ڪليل ننڊاڪا هٿ
 ٻارڙن جا
 آکیرن جيان
 جن منجهه
 هڪ ۾ ڇنڊ پئي ۾ ڌرتي
 پکين جي آنن وانگي
 تا آسپس ماڻن
 اڌ ڪليل هٿ
 ننڊ ۾ ٻارڙن جا
 تڙندڙ مڪڙيون آهن
 جن مٿان چپ
 پوپتن جيان
 چمبن جي روپ ۾
 اچي تا ويهن ۽ اڏامن.

2014

راند کيڏندي
 چدوناليءَ ۾ ڪري پيو
 نه لڌو
 بال پرائي گهر ۾ وڃي ڪريو
 نه مليو
 ڦوڪڻو ڦاٽي پيو
 ڏيئي پڇي پئي
 ۽ مان جوان ٿي ويس
 پوءِ مان خواب ڏٺو
 مان گيت جهونگارو
 ۽ مان پيار ڪيو
 خواب
 منهنجون اکيون چورائي پڇي ويو
 گيت منهنجي زبان تي ساڙي ڇڏي
 محبوبه
 منهنجي جواني پنهنجي انگيءَ ۾ وجهي
 ۽ خوشين کي ور ۾ لڪائي
 مون سان ڦٽائي هلي وئي
 زندگي ائين ئي جلي وئي

2014

ڳوهيل اتي تي
 ليڪا ڪيندو هيس
 آڱريون ٽنڀيندو هيس
 هٿ ڇاپيندو هيس
 شڪليون ٺاهيندو هيس
 ڳوهيل اتي مان
 رانديڪا ٺاهيندو هيس
 هاڻي جڏهن مان جوان ٿيو آهيان
 اهي ساڳيون ئي حرڪتون
 سمنڊ ڪناري
 آلي واريءَ تي ڪندو آهيان
 سمنڊ به امان وانگر
 لهرن جي آڱرين سان
 انهن کي ميساري ڇڏيندو آهي
 ۽ هلڪي شور سان
 هر هر جهليندو ۽ سمجهائيندو آهي
 پر مان مڙندو ئي ناهيان.

2013

بهار جا ڏينهن
 تخليق جا ڏينهن آهن
 مرجھايل عاشقيون
 ترڻ لڳيون آهن
 ڏندلايل چھرا
 وري دل ۾ جرڪڻ لڳا آهن
 روح ۾ ڪائنات ڦولارجي وئي آهي
 اکين ۾ اڻ ڏٺا منظر به ترڻ لڳا آهن
 پٿر ۽ لوه مان به
 گئونچ ڦٽن ٿا
 سڀئي عنصر
 حامل ٿي پيا آهن
 رنگن ۾ روح پيو آ
 زندگيءَ جي جلاوطني
 ختم ٿي آهي
 پکي ۽ پن
 وڻن تي وڻڻ لڳا آهن.

2013

ڪمري ۾
 ڌڙڪي ٿي تنهائي
 سرون ساه کڻن ٿيون
 اوسيئڙي ۾ آڳر آهي
 مان رات کي سگريٽ جيان چڪي رهيو آهيان
 اڄ به تون
 مينهونگيءَ جي احساس جيان
 منهنجي يادگيرين ۾ محفوظ آهين
 پري کان ايندڙ بانسريءَ جي آواز وانگي
 مان توکي ٻڌي رهيو آهيان
 ۽ مان ڏسي رهيو آهيان
 توکي پنهنجي ڏنڌلي مستقبل جيان
 تون جا منهنجي روح جي ڌرتيءَ جي مٿان
 نديءَ جيان وهي وهي آهين.

2009

سرنهن قولار سان گڏ
 سيارو تڙڻ لڳو آهي
 هلڪي رم جهم وانگر
 تڏ پئي ٿي
 اتر جي وهڪري ۾
 سائيرين پڪي
 مڇين وانگر ترندا اچن ٿا
 ڪچن پيرن جهڙي
 منهنجي محبت
 ٻارن کي سڏي ٿي
 صوفي ٿيڻ لڳو آهي سج جو مزاج
 نديون ننڍا ڪيون ٿيڻ لڳيون آهن
 خمارجڻ لڳيون آهن واديون
 سمنڊ تي سرور چائنجڻ لڳو آهي
 صحرا جي ڪاوڙ به
 ٺڙڻ لڳي آهي
 پر جدائيءَ جي بخار ۾
 منهنجا لڱ ڀڙ رهيا آهن.

2013

پاڻ آهيون پرين
 سياري جا اداس وڻ
 جن مٿان ويهندي خوابن جا پڪي
 غمگين ٿي وڃن ٿا
 درد ڪوهيڙي جيان
 ويڙهي ٿورڪي
 ٿڌين هوائن جيان ڳلتيون
 اسان جا پن ٿيون ڇاڻ
 سرنهن قولار جي ڀرسان
 چهچ سائي پوک ۾
 پاڻ آهيون پرين پلال جي کوڙن جيان
 همڪندڙ ڳلڙن مٿان ٿمي آيل
 ملال جي ڳوڙهن جيان
 پاڻ آهيون پرين سياري جا اداس وڻ
 پنهنجي چانو هيٺ
 ويهڻ لاءِ ڪو تيار ناهي.

2013

شام جو دريائي ڀل مٿان
 سج منهنجي هٿن مان ڇڏائجي ويو
 ڪواڻجا تل وجود وڃي پائيءَ ۾ ڪريو
 ۽ وڃائجي ويو
 انهيءَ پٺيان ان جي ڳولا ۾
 بتين جون روشنيون
 بل ڏٺي چولين ۾ ڪڍي پيون
 ۽ سڄي رات ڳولهيونديون رهيون.

2015

بي خياليءَ ۾ منهنجي نظمن جون
 انڌين آڱرين جهڙيون ستون
 اوندھ منجه
 هن جي بدن تي هٿوراڙيون هٽنديون رهيون
 ذهن تراشيندو ويو
 هن جون بيهڪون
 منهنجي دل هن جي مورت ۾ ڌڙڪڻ لڳي
 ۽ منهنجو ساه
 هن جي سونهن ۾ منتقل ٿيڻ لڳو
 پوءِ ائين ٿيو جو
 پنڊپاهڻ ڪري
 پنهنجي تخليقڪار ڪي
 هوءَ پٿر جي مورت جيئري ٿي پئي.

2015

ڪارائجي ويو آهي
 رات جي رنگ ۾ رنگجي
 آسمان نيلو
 سڄو زهريلو
 درد جو سورج مڪي
 چنڊ پيلو
 آهي يادن جو ٻٽيلو
 جڻ نظم جو ٿيلهو
 ساڙي ٿو سمنڊ ۾ جنهن کي
 پيڙيا تو شاعر هنيو
 ۽ وقت جو ريلو
 پلر جي پاڻيءَ جيان
 زندگيءَ جي جابلو چوٽين مٿان
 وهندو وڃي ٿو
 ازل کان وسندو
 ابد جي اونھائين ۾
 پاتال جي گھراين ۾

2014

پير منهنجا لڪندا ٿا وڃن
 نظر آوارگيءَ جو
 شهر تنهنجي جي گهٽين جي لڪيرن مٿان
 سفر جون ستون
 جن کي هوا گنگنائيندي ٿي وڃي
 چنڊ نوڙي ڏيان سان ٿو تن کي پڙهي
 شهر تنهنجي جون بتيون
 مونکي اڪيون ٿيون هڻن
 ۽ عمارتون عورتن وانگر
 غور سان ٿيون ڏسن
 آءُ سوڳوار سيلاني
 آءُ اشڪبار جاني
 سنڌونديءَ جيان
 تنهنجي شهر ماهتابيءَ منجهان
 جڻ پراسرار واديءَ منجهان
 وهندو وڃان ٿو
 ٻين کوڙ سارن رولاڪ نظمن وانگي
 سمنڊ جي ڪناري پهچي
 هي نظم به آهي پورو ڪرڻو
 سمنڊ به آهي چوڙ ڪرڻو
 هڪ ڪتاب جو آهي توڙ ڪرڻو.

2014

مينهن ۾ پينل پويٽ جيان
 هوءَ ويئي آهي ڏاڪڻ تي
 نونيون رڪي گوڏن تي
 ۽ ترين تي منهن رڪي
 پن چڻ جو منظر بڻي
 ۽ سندس

پير ۾ پيل ڪتاب گسڪي
 ڪلتيون کائي ڏاڪڻ تان
 اچي ڪريا رستي تي اٿس
 وهي هليو آهي اکين کان
 ڳٽن تائين هن جو ڪجل
 ڪاليج جي وڏي دروت ويئي
 هوءَ اياڻي چوڪري
 پنهي هٿن ۾ چهرولڪائي
 پاڻ کان لڪڻ ٿي چاهي
 ڊسمبر جي مينهن ۾
 مٽيءَ جي گڏي
 وهندڙ پاڻيءَ ۾
 رنگن جيئن وهي ٿي
 ۽ هن جا ڪتاب
 لڙهندا ٿا وڃن
 مينهن ۾ الائي ڳوڙهن سان

2012

مونڪي ڪنهن به طرف جي
 ڪا به خبر ڪانه ٿي پوي
 مان ڦلا باز يون ڪاٺي رهيو آهيان
 منهنجو مغز چلڪي رهيو آ
 ۽ دل غوطا پئي ڪاٺي
 منهنجو وجود واڇوڙو بڻجي
 ديوانگيءَ جي حالت ۾ ڊوڙي رهيو آهي
 مان هن حالت ۾
 جي سمنڊ منجهه گهڙي پوندس
 ته سمنڊ جو سمورو پاڻي ولوڙجي
 گڻ بڻجي
 آسمان تائين پهچي ويندو
 جي ڌرتيءَ تي پير رکندس
 ته سموري ڌرتي
 ڌڙ بڻائي
 پاڻ سان اڏاري ڪڍي ويندس
 جي آسمان جي حدن ۾ داخل ٿيس
 ته سمورن ستارن کي
 واڇوڙي جيان ورائي
 هڪٻئي سان ٽڪرائي
 ريزه ريزه ڪري ڇڏيندس
 انهي ڪري
 هن ڪائنات کان
 مان ٻاهر ئي ڇڳو آهيان.

2015

عورتون اڪيلائيءَ ۾
 آئينن اڳيان تال ڪنديون آهن
 نڪري اينديون آهن پاڻ مان
 ٻن وجودن وانگر پونديون آهن بڻجي
 ڀڄنديون آهن پاڻ کان
 پاڻ سان اورينديون آهن
 واکاڻينديون آهن پاڻ کي
 پاڻ کي ڪلائينديون آهن
 پاڻ مان ڪڍنديون آهن وڌون
 روڻائينديون آهن پاڻ کي
 پاڻ کان ٿي پري پاڻ کي ڏسنديون آهن
 پاڻ کي بيون هر هر چمنديون آهن

بيئي بيئي مستقبل جا معاملا
 ڪري ڇڏينديون آهن طءُ
 خوابن جي خلائن ۾ اڏامنديون آهن
 چنڊ کي نچائينديون آهن
 پنهنجين چپٽين تي
 ڳائينديون آهن جهونگاري
 مسرتن جا گيت
 يا وري وڇوڙي جا ورلاپ
 پنهنجين خواهشن جي جوڙن مٿان
 ڪنديون آهن ستارن جي سجاوٽ
 پنهنجي پرينءَ جي اکين سان
 پاڻ کي ڏسڻ جي ڪنديون آهن ڪوشش
 عورتون اڪيلائيءَ ۾ آئينن اڳيان
 منهن پنهنجي تي ڪنديون آهن مصوري
 پاڻ کي ڏاهي پيون ٺاهينديون آهن
 پاڻ تي ڪنديون آهن چٽ سالي
 پاڻ کي گهرينديون آهن
 اڻ وٺندڙ شين کي تڙينديون آهن
 عورتون آزاد هونديون آهن آئينن اڳيان.

2015

گهمسان متل آسمند پر
 چوليون هڪڙي کي لتاڙي رهيون آهن
 ٿاڀڙجي ڪري رهيون آهن
 وڌي رهيون آهن
 ڪناري سان اپريل پهاڙن کي
 پيٽ وارا ڌڪ لڳي رهيا آهن
 ۽ ڪناري سان لنگر هنيڻ پيڙيون
 پهريون دفعو پاڻيءَ ۾ گهٽندڙ وانگر
 وڪ اڳتي وڌي رهيون آهن
 وڪ پوئتي هٽي رهيون آهن
 اڻڄاڻي خوف کان
 سامونڊي ڀنڪي
 پاڻيءَ سان پس متاڇرو ڇهائي
 اک چنپ ۾ پڙڪوڏي ائين ٿا اڏامن
 جئن ڪو گرم شئي
 يا ٿانڊي مٿان آگر رکي
 هڪدم هٽائي
 هوبهو منهنجي ديس جي حالتن جهڙو
 اهو منهنجي اندر جو منظر آهي
 ڪير هن کي ٻڌائي
 هيءَ جا منهنجي پير ۾ مون سان
 مون کان اڻ ڄاڻ بيٺي آهي

2015

نند مون لاء نرواڻ آهي
 ۽ گهريل شين جي حاصلات پڻ
 مان نند ۾
 عجيب خواب ڏسندو آهيان
 ڪڏهن ڏسندو آهيان
 ته نانگ چوڪري
 جيڪا انڌي عشق واري حالت ۾
 مونکي وڪوڙي ويندي آهي.
 ڪڏهن پرن واري گهوڙيءَ چوڪري
 جيڪا پنهنجا پر
 منهنجي بدن تي ليريندي آهي

۽ مونڪي پنهنجي پليءَ تي ڪٿي
 تصوراتي جنتن ۾
 گهمائيندي آهي
 ڪڏهن ڏسندو آهيان
 رنگين مڇيءَ چوڪري
 جيڪا مونڪي پنهنجي پاڪر ۾ پري
 سمند جي حيرتن پري دنيا ڏيکاريندي آهي
 ۽ سامونڊي رازن کان مونڪي
 واقف ڪرائيندي آهي
 ڪڏهن ڏسندو آهيان
 پريءَ چوڪري
 جيڪا مونڪي ڪنهن مهل چنڊ تي
 ته ڪنهن پل ستارن تي وٺي ويندي آهي
 پر مان ڀانيان ٿو جاڳ
 انهن سڀني کان وڌيڪ حسين ترين چوڪري آهي
 پر آهي بي وڙي
 ۽ وڏي ظالم.
 ان جي باوجود به
 مونڪي جاڳ سان
 ازلي عشق آهي
 ننڊاڪو ۽ خوابي
 يقيني ۽ غير يقينيءَ واري حد تائين.

2014

وڻ بغير چانو جي ٿي پيا آهن
 آئينن منجهان عڪس ڏيکارڻ واري صلاحيت
 ختم ٿي چڪي آهي
 ڏينهن بي نيمڪا ٿي پيا آهن
 مندن کي آيل ماهواري
 بند ٿي نٿي ٿئي
 سال سُند ٿي چڪا آهن
 آسمان اورا ٿيو ٿو وڃي
 هر پل ڏڏي ٿي
 ڌرتيءَ کي مسلسل
 دل جا دورا ٿا پون
 بي ترتيبيءَ سان ترتيبوار
 وڃن ٿا واقعا
 بي تال حادثا ٿا نچن
 سِرَ سِرَ ٿي پٽيون فرار ٿي رهيون آهن
 پٿر پٿر جي پويان پڄندو ٿو وڃي
 هر ماڻهو پنهنجن عضون جي پويان ڊڪندو ٿو وڃي
 اصل حشر جهڙو ڌمچر متل آهي
 حالت ته اها آهي جو
 خود پنهنجي خدائيءَ جي کوٽائي ٿو ڪري
 خدا به کوجنا ٻر آهي
 ته اڄڪلهه انسانيت
 دفن ڪئي ٿي وئي آهي.

2014

ڏٺي ريل جي پٽڙي ويڃان ٿو
 پٿرن کي ٿڌا هڻندو
 مينهن ۾ پڇندو
 بانسري آهي ڀڳل
 هٿ ۾ جهليل
 ڳلوبه آهي کليل
 ناهن بيٺيون ڏنل
 ڪالر به آهي اڀو
 ڪهيون به ناهن بوت جون ٻڌل
 ۽ ٿٽل هن دل جون تارون سيئي
 آ ڀڳل گتار جهڙو من منهنجو
 پٽائيءَ جي قبر سان

ٽيڪ ڏياري رکيل ڄڻ تنبورو
 مان سڄو درد جي مند آهيان
 تنهنجي فراق ۾ جانان
 منهنجي وارن مان به
 ڳوڙها ٿمن ٿا
 هي مينهن جون ٿڌيون آهن
 يا مونکي کڙڪي ٿا چمن ٿا
 وڃائي پيو وڃو ٿو
 وائڻن جيان مونکي
 سڪرات جي سُرڻ جهڙو
 منهنجي ساهن جو سنگيت
 پيو سسڪي سڏي توکي
 اي منهنجا ميت
 مان شهيد ٿيل مسيت
 سياري جي هن مُلحد موسم ۾
 برسات جو پيٽرول هاري
 باهه ڏئي ويو آ ڊسمبر مونکي
 ۽ مان مندر جيئن سڙان ٿو
 يار منهنجي رڳ رڳ ۾
 يادن جون ريلون ڊڪن ٿيون
 ۽ مان بند تي ويهي رهان ٿو.

2014

نئين سال جو
 پراڻون سج
 واٽن وانگر
 ماڻهن جي ساڳين ڪرتوتن کي
 حيرانگي منجهان ڏسي رهيو آهي
 ۽ انسانن جي پيدائش کي ياد ڪري
 روشن ڪرڻ جا ڳوڙها وهائي
 سوچي پيو ته هي ماڻهو
 ڪيئن نه پنهنجي اجل طرف
 هنبوشيون هڻي وڃي رهيا آهن
 پنهنجي پاڻ سان جنيون ڪندا
 ۽ آسمان بي وسيءَ جي عالم ۾
 ڌرتيءَ کي رحم ڀرين نظرن سان
 ڏسي رهيو آهي.

2015_1_1

ايڪتا جي ڪويتا

اڃ
ڌرتيءَ گج پھري
اجرڪ چيلھ ۾ ٻڌي ڇڏيو آھي
سج سنڌي ٽوپي آ پاتي
ھر ستارو پٽائيءَ جو
ڪونہ ڪوبيٽ جھونگاري رھيو آھي
چنڊ سچل جي سفيد ڏاڙھيءَ وانگر
اوندھ جي انتها پسنديءَ جو
صوفيائي سوچ سان
اچو منھن ڪري رھيو آھي
انسانيت ايڪتا تي ايمان آندو آھي
اڃ منھنجي قوم
ڪونجن جھڙي ٿي پئي آ
ھر روح
ڪاشيءَ جي رنگن ۾ رنگجي ويو آھي
جذبا سرنھن وانگر ڦولار جي پيا آھن

هو جمالو
 امن جو عالمي گيت بڻجي پيو آهي
 دليون
 دعائن جا درياءَ بڻجي اٿلي پيون آهن
 ۽ دماغن تي
 درويشي طاري ٿي وئي آهي
 هٿ هٿن کي
 ولين جيئن وڪوڙي ويا آهن
 گيڙو ٿي ويو آهي وايو منڊل سمورو
 هر تن طنهوري وانگي وڃي ٿو
 اڄ عشق پٽڪو ٻڌو آ
 ۽ محبت ميندي مڪي آهي
 اڄ واءِ واڌايون ڏئي ٿو
 اڄ سنڌ ڪنوار جيان
 ڌرتيءَ سيع تي جلوگر آهي
 ۽ ان مٿان
 ڪائنات قربان قربان پئي ٿئي
 خوشي ۽ مسرت جي عالم ۾
 نظام شمسي اهڙو ناچ ڪري رهيو آهي
 جو ڪائنات
 ڏندي آڱريون ڏئي ڏسي رهي آهي
 ماڻهن کي
 ڪبو ترن وارا ڪنڀ ڦٽي آيا آهن
 هر هڪ امن جو سفيد جهنڊو لڳي ٿو
 جنت جي جاءِ ناهي اڄ هتري
 ماڻهپي پنهنجي منزل ماڻي ورتي آهي

2015

*

جڏهن به مان
 پراڻن ڪتابن جا ورق ورائي
 انهن جي مٿڙ مهڪ سگهندو آهيان
 ته مون تي عجيب سرور چائنجي ويندو آهي
 مان پراڻو شراب پيئندو آهيان
 پيالن ۾ نه پر هڪ ۾ اوتي
 مان نون سان نينهن ۽ پراڻين سان پيار ڪندو آهيان
 مونکي اگهاڙين آڱرين سان
 تصويرن ٺاهڻ سٺو لڳندو آهي
 مونکي عورتون ۽ مڇيون
 حيرت انگيز حد تائين
 هڪجهڙيون لڳنديون آهن
 ڪجين جا وڻ ڏسي
 منهنجي اڪيلائي
 آڀي کان ٻاهر نڪري ويندي آهي
 اهو ڪو زهر ناهي
 جيڪو مان نه چڪيو هجي
 اهو ڪو شراب ناهي
 جيڪو مان نه پيئيو هجي
 مان ته پنهنجن دشمنن سان به
 سڃاڻپ ڪندو آهيان
 منهنجي ديوانگي ڏسي
 ڪيتريون ئي پنهنجي حسن ۽ جوانيءَ تي
 ناز ڪنديون آهن
 منهنجو پيار ايترو ته شديد آهي
 جو ڪنهن به انسان جي
 برداشت ڪرڻ کان ٻاهر آهي
 مان ڦڙ نار کان وڌيڪ گرم
 مان زهر ڀر کان وڌيڪ ٿڌو آهيان

منهنجو اندر عالم ارواح آهي
 ۽ منهنجو ٻاهر عالم برزخ
 منهنجي هٿ جي هڪ چيچ
 موسيٰ جي عصا آهي
 ته ٻي شيام جي بانسري
 منهنجي ٽين چيچ
 اسرافيل جي سورا آهي
 ته چوٿين تيز ڌار تلوار
 منهنجي پنجين چيچ
 ڪاتب به آهي ته قلم به
 منهنجي پير جي هڪڙي آڱوٺي هيٺان
 فرعون جي تڪبر پري منڍي
 ته منهنجي ٻئي پير جي آڱوٺي هيٺان
 نمرود جو غرور پڙيو سر آهي
 جڏهن به ڪٽي
 چئن چڱن جي ڪچهريءَ ۾
 منهنجو نالو ڪڇندو آهي
 ته اهي چار چڱا چڙ ۾
 پاڻ کي چڪ هٿ لڳندا آهن
 آءُ اهڙو ته فرمان بردار آهيان
 جنهن کي گستاخ به
 پنهنجو گرو ڪري مڃيندا آهن
 هن دنيا جا هڙئي جڙتو فرمان روا
 مون بي فرمان کان وٺون ويندا آهن
 مان پيرن هيٺان زمين
 ۽ مٿي تي آسمان کنيون وٽندو آهيان
 مان سوچيندو آهيان ته به شاعريءَ ۾
 مان ڳالهائيندو آهيان ته به شعرن ۾.

ڪجهه به ڪندڙ فنڪار آهي
 ڪجهه به ڪرڻ فن
 ڪجهه به ٿيڻ فنيارو
 فنڪار
 فن
 فنيارو
 گل ڪائنات
 آرٽ کان آزادي
 سوچي به نٿي سگهجي
 آرٽ کان بغير
 ٿي نٿو سگهي ڪجهه
 آرٽ کان ٻاهر
 ڪجهه به ناهي
 سڀ ڪجهه
 آرٽ جي اندر آهي
 فڪر ۽ فن جي هيءَ خدائي
 جڳ جڳ جي جنم ڌاتا آهي
 هيءَ ڪائنات لکيل
 هڪ لازوال شاهڪار ناول آهي
 جيڪو پڙهجي رهيو آهي

۽ فلمائجي رهيو آهي
 فلم جي صورت ۾
 ساڳئي وقت
 هيءَ ڪائنات هڪ انادي گيت آهي
 جيڪو ڳائجي رهيو آهي
 هيءَ ڪائنات
 ازلي سنگتراش جي هٿان
 مسلسل گهڙجندي ٿي رهي
 نوان روپ ڌاريندي
 سنورجندي ٿي رهي
 هيءَ ڪائنات
 ازلي مصور جي هٿان
 مسلسل چٽجندي ٿي رهي
 نقشن مٽجندي ٿي رهي
 تون ان مان ئي اندازو لڳاءِ
 آرٽ جي اهميت جو
 هن ڪائنات جو ازلي ڪرتب باز
 ڪائنات ۾ موجود موجودات کي
 پنهنجن اشارن تي
 هرڪنهن کي
 ڪيئن نه الڳ الڳ انداز ۾
 نچائي رهيو آهي

2008

✱

اڃان تائين انسان
 هڪ مٽيءَ جي ڌري کي به
 مڪمل طور سمجهي ناهي سگهيو
 پر افسوس
 مائنس ۽ ٽيڪنالاجيءَ جي ذريعي
 پاڻ کي ڌرتيءَ سميت
 پيانڪ تباهيءَ جي ڪناري تي
 پهچائي ڇڏيو اڃا تائين
 پر جڏهن به انساني فلسفو
 عملي شڪل وٺندو
 ته سائنس
 صحيح رخ ۾ سفر ڪرڻ شروع ڪندي

آرٽ جي اهڙي ته
 عجيب حالت هوندي جو
 اها توهان کي هر شئي مان
 ٽمندي نظر ايندي
 هر انسان کي
 آزادي، امن ۽ ان ميسر ٿي سگهندو
 زندگي پئي سڪون سان گذرندي
 پوءِ جيڪڏهن ڪا بيچيني هوندي
 ته لڪل اسرارن کي پروڙڻ جي هوندي
 ڇو ته اڃان تائين انسان
 فلسفي پر سائنسي طور
 ٻڌڻي اڌو ڪاٻرا جواب ڏئي
 باقي رهيو سوال ٿي ته اٿاري سگهيو آهي
 فطرت تي مڪمل فتح
 اهو بعد جو مسئلو آهي
 پهريون پاڻ مان
 اٿرا ٻري ته ختم ڪيون
 پهريون پاڻ مان
 طبقاتي نظام جو ته خاتمو آڻيون
 اسان ته اڃان
 پهرين دنيا
 ٻي دنيا
 ۽ ٽين دنيا جي ڏهڻ ۾ گتاپيا آهيون.

2009

ڏاهپ سان
 ذهني عياشين
 ۽ غلط ڪارين جي نتيجي ۾
 جڏهن نئشي جو ڍڪو ٿيل ذهن
 وياريو
 ته هٿلر جهڙو ڦر چٽي وڌائين
 اڄوڪا جرنييل ۽ حڪمران به
 ميڪاوليءَ جي
 ڦاٽل ڀڄيءَ مان
 هن دنيا کي گهوري رهيا آهن
 ۽ هر ملڪ جا سرڪاري چينل
 رڳو فوجي پريڊون ڏيکاري رهيا آهن
 پٿوت جي بازار
 اڳي کان وڌيڪ
 سرءُ. مرئي چڪي آهي
 ۽ حوس سان همبستر
 هٻڇي انسانن جو
 جنسي هيجان
 ناقابل برداشت جي حد تائين
 چوٽ چڙهي چڪو آهي
 انسانن جي سائنس سان
 ناجائز لاڳاپن جي ڪري
 ڪيميائي هٿيارن
 ۽ اٽمي بم جي صورت ۾
 ناجائز ٻارن جي آدمشماري

شمار ڪرڻ کان وڌي وڻي آهي
 ٽين دنيا جو ڏيک بمباريءَ ۾
 تباهه ٿيل انهي اسپتال جهڙو ٿي چڪو آهي
 جنهن ۾ ڀڳل ڦرڻ تي متاثر ملڪ
 بم بلاست ۾ زخمي ٿيلن وانگر پيا آهن
 ۽ پنهنجن ڪتل عضون کي ڏسي
 درد جي شدت کان اپ ڌاريندڙ دانهون هڪري رهيا آهن
 انهيءَ اسپتال جي عجائب گهر ۾ ڏسو
 هي عراق جون اڪيون
 جن ۾ موتيو پئجي چڪو آهي
 جن جي آڏو زندگيءَ جا رنگ
 ڌنڌلائي ويا آهن
 هي فلسطين جا ڪينسر ۾ ورتل ڦڦڙ
 جيڪي بارود جي دونهين ۾
 وڏي اذيت سان ساهه کڻي رهيا آهن
 هي افغانسان جا ڪپيل اُرهه
 جن مان رت گاڏڙ ٿيڻ ۾ رهي رهي آهي
 هي لبيا جا لوڙڙا
 جيڪي اڃان به ڦٽڪي رهيا آهن
 هي شام جي زخمي شرمرگاهه
 جيڪا سموري انسانيت کي
 شرمسار ڪري رهي آهي
 هي آفريڪا جي لڙجندڙ عزت
 جيڪا اشرف المخلوقات کي
 سمورين مخلوقن ۾
 بي عزتو ڪري رهي آهي
 هيءَ ايشيا جي
 دل جي دوري جهڙي حالت

جيڪا سموري دنيا جي
 موت جو ڪارڻ بڻجي سگهي ٿي
 پيو به اهڙو گهڻو ڪجهه آهي
 جن کي ڏسي شيطان سرخرو آهي
 ته سٺو ٿيو جو
 مان انهن کي سجدو نه ڪيو
 ۽ سڀني فرشتن تي
 ٺٺوليون ڪري رهيو آهي
 هي جنگي جيوڙا
 هي ڪيڙا
 وڃي چنڊ کي به چنڊڙيا آهن
 ۽ ٻين گهرن کي به
 پنهنجو گهر بنائڻ جا
 جتن ڪري رهيا آهن
 جڏهن ته
 هنن جي ٺٺلايل گندگيءَ مان
 هن گگدام ڌرتيءَ کي
 ڪيتريون ئي موتمار بيماريون
 لڳي چڪيون آهن
 سڪرات جهڙي
 صورتحال ٿي وئي آهي ڌرتيءَ جي
 ڌرتي
 جا ڪائنات جو دماغ آهي ته دل به.

2015

ڏينهن جي سڀ کان ڏڪاري پهر
 جڏهن سج سڪتي ۾ اچي ويندو آهي
 مان آهستي آهستي پير پير ۾ ڏئي
 هورڙيان هورڙيان هلي رهيو آهيان
 سنڌ يونيورسٽيءَ ۾
 سينٽرل لائبريريءَ کان
 آءُ آءُ قاضيءَ جي مزار کان ٿيندو
 سنڌالاجيءَ تائين واري شاهي رستي تي
 ائين ٿولڳي تون مون سان گڏ آهين
 ڇڻ ته مان توهان ڳالهائيندو هجان
 جهيٽي آواز ۾ مذهب طريقي سان
 ڪائنات جي فطري موضوعن تي
 محبت جي مدارن ۾
 تنهنجي سونهن واري سج جي چوڌاري
 ڌرتيءَ وانگر او سرتي ڦيرا پائيندي
 نه ڪتندڙ طوفان وانگر
 ساڳئي رستي تي منهنجي اچ وڃ
 ڪنهن تڪڻي ڪلام وانگر لڳي رهي آهي

هڪ اهڙو جملو
 جيڪو ڳالهه ڳالهه تي بار بار ورجايو وڃي
 ڇڻ لطيف جي ڪنهن درديلي وائيءَ جي ورائيءَ وانگر
 وڌيل جو وڌاپ
 هڪ اڪيلو انسان
 شام جو
 مهڙين حالتن ۾
 ٻيو ڪري به ڇاڻو سگهي
 جڏهن ته
 هنن ڀرپور جوانيءَ جي ڏينهن ۾
 کيسي ۾ نڪو پئسو پائي آهي
 نه ئي محبوبه جو پيار
 ڌرتي به ڌارين جي هٿ آهي
 آزاديءَ جي لباس ۾ غلامي
 ۽ وطن ۾ هوندي به
 جلاوطن لڳو پيو آهيان
 آج و وطن، آزادي پيار ۽ پئسو
 اهي شيون
 جوانيءَ جي اُڄُ اُجهائڻ لاءِ
 ڪيڏيون نه ضروري آهن
 انهن کان بغير ته
 ڪوبه خودڪشي ڪري سگهي ٿو
 پر مان اڃان تائين زندهه چو آهيان
 شايد اٽڪري جو
 منهنجي اکين ۾ باهه جا آلا
 ۽ دل ۾ خواب ڌڙڪن ٿا.

2009

اداس راڳي
خاموش ساز
سڪل سنڌو
زرد چھرا
ٺوڙها وڻ
پڪي پيچين پريشان
بيمار پوپٽ
گلن جو موت
مايوسين جو وڌڻو
اداسين جو انڌيرو
مسڪراهن جي
اجتماعي خودڪشي

اهو سڀ ڪجهه ڏسي
 آنڊا وات ۾ ٿا اچن
 چوڏس خرابي ۽ خزان چائنجي وئي آهي
 اميدن جون پاڙون سڪڻ لڳيون آهن
 ۽ خواهشن جي خشڪ ساليءَ سبب
 زندگي بنجر بڻجي چڪي آ
 هي آپ به اڪيون ڦيرائي ويو آهي
 اسائيل سج
 ۽ اڃايل هوا
 سمنڊ پي ويا آهن
 ۽ صحرا سڌڪي رهيو آهي
 ماڻهن کي درد
 اُرهن وانگي
 ڏائي رهيا آهن
 محبت جي ماءُ
 مري وئي آهي
 ۽ عشق جي اکين ۾
 اڪ ٿولارجي پيا آهن
 وقت وڌو لڳو پيو آهي
 بهارون؟؟!!
 ڪهڙيون بهارون
 بهارون به ٿينديون آهن ڇا
 يار هٿڙي ته سدائين
 سترءُ مند آهي

2004

مشينن سان مٽي مائٽي ڳنڍيندڙ
 رويون سان ياري رکندڙ
 انسانيت جا انڪاري
 ۽ ماڻهپي جا ميار مائٽو
 فطرت کان فرار حاصل ڪيل
 قدرت کان بيزاري ماڻهو
 ذليل ذهنن جا مالڪ
 دلين سان دغائون ٿا ڪن
 چنڊ جهڙي درويش کي به
 مشيني پٿر اڇلائي هڻي رهيا آهن
 ڪوڙ تي قربان قربان ٿيندڙ
 پنهنجين عياشين ۽ حوس جي پورائيءَ لاءِ
 سائنس ۽ ٽيڪنالاجيءَ جي زور تي

انسانيت، آزادي ۽ امن سان
 زنا بلجبر ڪري رهيا آهن
 اڄوڪا اسرائيل انسان
 فطرت کان پري
 هي جو دونهون پي رهيا آهن
 دونهون جي رهيا آهن
 پوسائجي مري ويندا
 اڄوڪا اسرائيل انسان
 هي جو ٿيو بي ڍنگا، ڍنگا
 شيطانِي راڳن تي
 وحشي ناچ نچي رهيا آهن
 هيءَ وحشت آخر ڪيستائين
 هيءَ دهشت آخر ڪيستائين
 اهو ڏينهن پري ناهي
 جڏهن ماڻهن جا هٿ
 خود پنهنجين ئي ڳچين ۾ هوندا
 اهو ڏينهن پري ناهي
 جڏهن ماڻهو پاڻ تي پاڻ باهيندا
 پاڻ تي پاڻ ڏاهيندا
 جڏهن پاڻ کي پاڻ ڏيندا سزائون
 ۽ پنهنجو انت پاڻ آڻيندا
 چو ته برائي هميشه
 پاڻ کي ئي برباد ڪندي آهي.

2009

هي مُعَذِّبُ مُنَافِقِن جودور آهي
 دوکو هنن جودين آهي
 شرارتن تي هي
 شريعت جيان عمل ڪندا آهن
 هي باوقار نموني بُغض رکندا آهن
 سواءِ حرامپائيءَ جي
 هنن وٽ هر عمل حرام آهي
 هي دل لڳائي پڙوت ڪندا آهن
 عيبن ڪليڻ سان
 هنن کي عشق آهي
 ٻين تي بهتان مڙهڻ
 پنهنجو پيدائشي حق سمجهن ٿا
 سنهي ڪرڻ هنن وٽ
 اعليٰ سماجي قدر آهي
 گلا هنن جي مرغوب غذا آهي
 چغليون هڻڻ
 هنن جو محبوب مشغلو آهي
 حسد کي هي
 پنهنجو حسن سمجهن ٿا
 هي چانهه جي چُڪيءَ تي چٽُ
 هي سگريٽ جي هڏيءَ تي
 ڪتي وانگر پيچ لتڪائن ٿا
 هي يزيدي يار
 ڪوفين جهڙا قرب ڪن ٿا
 وجهي بغدادِي پاڪر
 شمر کي به شرمسار ڪن ٿا
 ۽ پرڻ طبرن جا تاڙا ملائي
 مڪروهه ٽمڪ ڏين ٿا

هي ڪيڙن وانگر گهڙي
 سنگت جا صوف
 پائپيءَ جا پير
 ۽ پنهنجائپ جا زيتون
 ڪيائرا ڪري ٿا ڇڏن
 هي ڪوئن وانگر ڪوئي ڪوئي
 قرب جا ڪوٽ ڪيرائي ٿا وجهن
 هي اڏوهيون آهن
 جيڪي رشتن جا ڪتاب
 ۽ پروسي جو ڪاٺ
 ڇڻ ڪري ٿا وڃن
 هي ويلا ٿار چڇڙ
 ڄڻون وانگر
 ڪيسن جو رت پي ٿا وڃن
 هي رڍن وانگر جتي پيئن کائڻ
 اتي ئي ڦولھڙيون لاهن
 هي ڇيڻن جا شيدائي ٿنڀن
 اعتماد جي اکين ۾
 مڃرن جيان پون ٿا
 هي نانگ جي ڦڻ
 سوئر جا وڃ
 ۽ ڪتي جو ڏوڀڇ آهن
 سانڍن وانگر هنن جو رنگ
 مسلسل مٽجندو ٿو رهي
 هي بي مثال بدنن آهن
 هنن کي ڪا ڪوسن ۾ قرار ايندو آهي

2015

چهاڙي خيالن کي
 لفظن کي لتاڙي
 جملن جو ڳاهه ٿو ڳاهي
 يار دانشور ٿو ڳالهائي
 ڏاهپ جي پتي ڏاڙهي
 شعور کي شرمسار ڪري
 اڪايريءَ جون کڳيون هڻي ٿو
 سانڍي جهڙي سوچ وارو
 هي حيوان
 علم جون ڪيڍي اکيون
 عقل جا آندبا مروت تي
 گفتگوءَ سان ڪري ڪم ڪندا
 ويچارن جا وچون بچائي
 نچائي پڙوت جا ڀولا
 مڪار مداريءَ جيئن
 ڏکهاريءَ جهڙا ڏند شيڪي
 گد گد ٿئي ٿو
 تماشاڻن سان تعديون ڪري
 هيءُ دانا ڏلو
 اڙي يار هوش ۾ اچو
 هٿوس ڪلو ڪلو.

2014

پيو آهيان مُنهن ڀر ستو
 سمنڊ جي ڪناري مٿان
 روح منهنجو سمنڊ ۾
 لڙهندڙ ڪا ناو آهي خالي
 رات ساري
 مان ننڊ جي غورين جيان
 چنڊ تارن کي ٽڪيدو رهان ٿو
 انڪري خمارن ۾ هجان ٿو
 ڏينهن سڄو ٿيڙ ڪاٽيندو ٿو و تان
 جن جڳهن تان ڪرڻ جو خطرو هجي
 انهن ماڙين جي ڪنارين مٿان
 سمهي ٿو پوان
 پر موت نئين ساماڻيل حسينا جيان
 مون کان ٽهندو وڃي ٿو
 زندگي مون کي ڏسي

گهٽي متائي ٿي وڃي
 هر خوشي بهانو ڪري
 نٿائي ٿي وڃي
 مونسان ملڻ لاءِ ڪو تيار ناهي
 مون ۾ ڪو پٽائي هو
 جو مونکي تياڳي هليو ويو
 ڪنهن پوري پٽ تي
 اکين ۾ آڪڙ ٿا هُرن هاڻي
 دل کي ڪُرائن ٿا توهر
 يادگيرين جي موهن جا
 هاڻي سڀ آثار ٿا پُرن
 روح جي آڪاش تان
 هڪ هڪ ٿي ستارا ٿا ڪِرَن
 مان سمنڊ جي ڪناري پيو آهيان سمهيو
 مون مٿان ليٽن ٿيون لهرون
 مان وقت جيئن گُزران پيو
 مان وٺي کانپو وِسران پيو
 ٻُراڻ ڳراڻ تُو ميٺ بٽيءَ جيئن
 مان مينهن ۾ مٽيءَ جو مجسمون
 ميسار جان پيو
 ڪنهن پراڻي تهذيب جيان.

11-2014

رُئل آهي روح مون کان
 هاڻي رهائي ٿو چاهي
 مونکان باغي ٿي پيو آ بدن منهنجو
 مون کي منهنجون ٿي سوچون سمجه ڀرنتيون اچن
 منهنجو عقل مونتي اعتراض ٿو ڪري
 منهنجي دل مونکي ڌڙڪا ٿي ڏئي
 منهنجون ٿي اڪيون مونکي ڏسڻ لاءِ تيار ناهن
 منهنجي ٿي دل مونسان نفرت ٿي ڪري
 منهنجا پير منهنجي خلاف پنڌ ڪن ٿا
 منهنجا هٿ مونکي ٿي مارڻ جي پويان آهن
 منهنجي جيئڻ جو ڪو جواز ٿي ناهي بچيو
 ههڙين ڳنڍيل حالتن ۾
 تون ٿي ڪجهه ڪري ٿي سگهين
 مونکي تنهنجي توجهه
 ٻيهر تعمير ڪري سگهي ٿي
 تون ٿي مونکي
 پاڻ سان پرچائي سگهين ٿي
 ڪين به ڪري آءُ
 توکي منهنجا سڏڪا سڏن ٿا
 ساهه ائين ٿا ڪجن
 چڻ خانہ بدوش لڏن ٿا
 عمر جون اڪيون
 هاڻي ٻوڙجڻ تي آهن.

4-2016

جڏهن مان پنهنجي چوٽيءَ تي چڙهي
 پاڻ کي پستيءَ ۾ ڏسندو آهيان
 ته منهنجي غرور جو
 مٿو ڦرڻ لڳندو آهي
 ۽ عاجزيءَ جي اڏاڻ
 مون کي پنهنجي مٿان محسوس ٿيندي آهي
 تڏهن مان ڪروڙ ڀرجي
 اوچائيءَ تان پستيءَ ۾
 پنهنجي مٿان جهمپ ڏئي
 خودڪشي ڪندو آهيان
 پر هر دفعي ڪرڻ دوران
 مون کي باغي ڀرڻي پوندا آهن
 ۽ مان ڪرندي ڪرندي ڪلتي کائي
 عقاب وانگر وري اُڀ ڏانهن اڏامڻ لڳندو آهيان
 ۽ پنهنجي مٿان اڏامندڙ عاجزيءَ کي
 جهرڪيءَ وانگر جهٽي
 ڪنهن ديوتا جي مٿي تي ويهي
 ان کي نوڇڻ لڳندو آهيان
 ته ان ديوتا جو سمورو بدن
 زخمي ٿي پوندو آهي

6-2016

خواب وڏا بشني آهن
 دليين کي ائين
 کيسن جيان خالي ڪري ڇڏيندا آهن
 جو پتو ئي ناهي پوندو
 خواب اهي شاهينگ آهن
 جنهن کي به اغوا ڪري ويندا آهن
 اهو جيئرو واپس ناهي ورنڊو
 خواب وڏا ڏاڙيل آهن
 اڪثر رات جي وڳڙي ۾
 ننڊ کي ڪاٽ هڻي
 من جي ميڙي پونجي
 لٽي ڦري هليا ويندا آهن
 ۽ ڪڏهن به سڳ مٽائي ناهن ڏيندا
 پلي ته ڀنگ پري پري دل جي پينگ ٿي وڃي
 يا مئينا مقابلي ۾
 ارمانن جون ارڻيون ڪچنديون رهن
 خواب بيدائشي ڏوهاري
 خواب بيشور قاتل آهن
 خوابن جي خلاف ڪڏهن به
 عشق ايف آءِ آر داخل ناهي ڪندو
 چو جو پيار جي پوليس
 هنن سان ٻڌل هوندي آهي
 با اثر ذريعن کان خبر پئي آهي ته
 شاعر خوابن جا پاتاريدار آهن
 ۽ لت ڦر جو سمورو مال
 شاعريءَ جي تجوڙين ۾
 محفوظ ٿيندو ويندو آهي.

جيڪو ڪنهن به آپ تي اُپريو ناهي
 تون اهو ستارو آهين
 تون اها ٻولي آهين
 جنهن کي اڄ تائين
 ڪنهن به ڳالهايو ناهي
 تون اهو آسماني ڪتاب آهين
 جيڪو ڪنهن به پينمبر تي نازل ناهي ٿيو
 تون ايتري ته ڪناري آهين
 جو شاعري به اڃان تائين توکي ڇهي ناهي سگهي
 تون اهو خواب آهين
 جيڪو ڪنهن به ننڊ ۾ داخل ناهي ٿيو
 اڃان تائين ڪنهن به خواهش کي
 تنهنجي خبر ناهي پئي
 پر مان توکي
 خدا جي گمان ۾ اچي
 ڳولي لڌو آهي
 مان ئي آهيان
 جيڪو توکي
 اکين جي آڱرين سان ڇهي رهيو آهيان
 ۽ جنهن کي ڏسي تون
 پنهنجن نيٽن جي ڪنوار ۾ وڃائي آهي
 هاڻي تون خدا جي گمان مان
 ائين بي دخل ٿي ويندين
 جيئن جنت مان حوا.

2016

گهٽي ۾ چئونڪ تي
 مان دڳ بتيءَ کي پاڪ ڀريون
 مينهن ۾ ٻڙان ٿو
 دل جي کولي ڇڏي
 ۽ هوءَ بالڪونيءَ منجهان وار پنهنجا
 ڪڪر ڪري ٿي مون مٿان وسائي
 پنهنجي اداثن جي آڱر سان
 مون کي بتيءَ جيان هر ٻاري ٿي وسائي
 ۽ منهنجي دل جي ڇڏي جهمڪا ٿي ڏئي
 کلي بند ٿئي ٿي ڪنهن گل وانگر
 هوءَ جا ٻارن جي مخول وانگر
 پنهنجي منهن تي رکي هٿ
 يا تازيون وڃائي ٿي کلي ڪنوئين جيان
 بڻجي ٿو وڃي انڊلنيون انڊلنيون آسمان
 مان بيٺي بيٺي وڃي جيان سائو ٿيڻ ٿو لڳان
 مون ۾ اُمنگن جا پن ڦٽڻ ٿا لڳن
 ۽ مون مٿان خوابن جا پڪي اچي ويهن ٿا ۽ اڏامن
 مان بيخوديءَ جي هوا سان
 نچندڙ ڳائيندڙ وڻ بڻجي ٿو وڃان
 ۽ منهنجون لامون بڻجي بانسريون وڃن ٿيون لڳن
 پن پن پنهنجي زبان ۾ ڳائڻ ٿو لڳي
 هوءَ بيٺي بالڪونيءَ ۾ ٽمڪن ۽ مُرڪن سان
 مينهن ۾ مون مٿان اس چانو ٿي ڪري
 ۽ گهٽي جلت رنگ جيئن ٿي وڃي
 بيباڪيءَ جي ٻيڙي
 انهيءَ ننڍڙي نديءَ ۾ ڪاهي ٿي پوي
 ۽ اڏامڪ ڇمڪين جا ولر
 آسمان کي ڏيکي ٿا ڇڏن.

12-2015

مان رات کي
 سُمهڻ ٿي ناهيان ڏيندو پاڻ سان
 توکان سواءِ
 نند به ڪا ڪرڻ جي شئي آهي
 توکان سواءِ
 خواب به ڪي ڏسڻ جون شيون آهن
 سگار جي دونهين ۽ ڪافيءَ جي پاف
 جي ڪوهيڙي ۾
 مان هڪ ننڍڙي ڳوٺ جيان ٻڏي ويندو آهيان
 ۽ ڳوڙهن ۾ ڳاڙهاڻ گهري ٿيڻ لڳندي آهي
 اهڙين حالتن ۾
 جڏهن مان ڪتاب کولي پڙهڻ شروع ڪندو آهيان
 ته اکر هيڏانهن هوڏانهن ٿي ويندا آهن
 ۽ جملا قيدي پکين وانگر ڦڙڦڙائڻ لڳندا آهن
 ۽ ڪتابن جا ورق ڪڪر بڻجي

اڏامڻ لڳندا آهن
 ۽ هٿ ۾ جهليل قلم
 ٻرڻ لڳندو آهي
 مان اڃان شيو ڪري بس ڪندو آهيان
 ته يڪدم ڏاڙهيءَ جا وار ڦٽي ايندا آهن
 بوت پالش ڪري مس بس ڪندو آهيان
 ته وري ميرو ٿي ويندو آهي
 سينڌ ڪڍي مس بس ڪندو آهيان
 ته هوا جو جهٽونڪو اچي وار وڪرائي ڇڏيندو آهي
 مان ڪنهن وڻ جي ڇانو هيٺان ويهندو آهيان
 ته اهو وڻ پنهنجي جڳهه تبديل ڪري ڇڏيندو آهي
 جڏهن کان تون ناراض ٿي وئي آهين
 هر شئي مون کان رُسي ٿي وڃي
 مان جڏهن آئيني ۾ ڏسان ٿو
 ته آئينو عڪس ڏيکارڻ ڇڏي ٿو ڏئي
 سمنڊ مون کي ڏسي پوئين پير هٽڻ ٿو لڳي
 منهنجي ڄڻاڻ کان پهريان ئي مجسما پڄي ٿا وڃن
 ۽ تصويرن منهن مٽائي
 مون کي پٺي ڏئي ٿيون ڇڏن
 جڏهن کان تون رُسي وئي آهين
 مون سان اهڙي قسم جا
 عجيب معجزا ٿيندا رهن ٿا.

8-2015

مون وٽ جيڪي به ڪتاب آهن
 مان اهي کولي رکي ڇڏيا آهن
 نظرين جي لڙيءَ لڙائيءَ ۾
 لفظ هڪٻئي سان ٽڪرائجي
 زخمي ٿي پيا آهن
 جملا جملن کي پيا ڏسن
 ليڪن جون زبانون پاڻ ۾ وڇڙيون پيون آهن
 فن نائنگن جيان پنهنجون قطون ڪڍي
 ڦوڪاري رهيا آهن
 ۽ خيال هڪٻئي جي ڪل پيا لاهن
 قيامت جو منظر آهي
 منهنجي ڪمري ۾
 ۽ ورندي ۾ رکيل ٿي وي کي
 ڦل آواز ڏئي ڇڏيو اٿم
 هوڏانهن ڪمپيوٽر تي
 ڪلام به هلائي ڇڏيا آهن
 پاڻيءَ وارو موٽر چالو ڪري
 سڀ ٿوڻيون کولي ڇڏيون آهن
 ۽ گئس جا چلها به ڦل پاري ڇڏيا اٿم
 استري جو بٽڻ کولي ڪپڙن جي ڍڳ ۾ رکي ڇڏي آهي
 گهر جا سمورا بلب پاري
 ۽ پڪا به هلائي ڇڏيا اٿم
 هاڻي مان هڪ بنا ساهيءَ جي
 لڳاتار ڊگهي رڙ ڪندس
 پنهنجي زندگيءَ جيتري ڊگهي

2-2016

اڄ پاڇن کي پاڻ ۾ ملڻ ڏي
 ته جيئن وڇوڙي جو ڪفار وادا ڪن
 اڄ ته هٿن جي لڪيرن جيان
 هڪ ٻئي جي بدن تي منجهيل
 نقشا بڻجي ويئون
 جيئن جهاز ران ۽ مهر جو شاعر
 اسانجي قصي جو سمنڊ جهاڳن
 ۽ صحرا جو سون ماڻن
 اڄ ته هڪٻئي سان چمڙي مٽائي
 چمڙا پوش ٿي ويئون
 ۽ هٿ هٿن ۾ ڦهائي
 چيچن کي چيو ڪري ڇڏيون
 اڄ ته هڪٻئي لاءِ
 صليب بڻجي ويئون
 ۽ هڪٻئي کي کليل پاڪرن ۾ مصلوب ڪيئون
 اڄ ته هڪٻئي کي
 چمين سان ڪيئون سنگسار
 اڄ ته هڪٻئي کي چيرينون ڦاڙينون
 اڄ ته هڪٻئي سان
 دل لڳائي دشمني ڪيئون
 اڄ ته هڪٻئي جون اکيون ڪڍي
 انڌي عشق کي عطيو ڪري ڇڏيون

اچ ته هڪٻئي سان گهاريون
 گلابي گارين جهڙي زندگي
 اچ ته هڪٻئي جي لڱن جو لوھ رجايون
 ۽ وار وار کي وار وار سان ٻڌي
 هڪٻئي کي چڪيئون
 اچ ته پاڻ کي هڪٻئي سان ڪارو ڪري
 قرب جي ڪهاڙين سان ڪپيون
 ۽ هڪٻئي کي دليون
 سنگ چٽي ۽ ڀرپري ڏيئون
 اچ ته هڪٻئي کي ليمن جيان نپوڙي
 ڪيلن جيان چلهيئون
 نارنگين جيان ڦارون ڦارون ڪريون
 ڏاڙهن جيان ڪري ڏاڻون ڏاڻون
 هڪٻئي کي ڏوٽيون پيرن جيان
 ۽ هڪٻئي مان صوف چاڻيون
 اچ ته چنئون هڪٻئي کي رڳ رڳ ڪري
 اچ ته هڪٻئي جي هيٺان اچي
 خودڪشي ڪيون
 اچ ته هڪٻئي لئي قبرون بڻجي ويئون
 ۽ پاڻ کي دفنايون هڪٻئي ۾
 نه ته زنگيءَ جا لاش ڏپ ڪري ويندا
 اچ ته جنت جهڙن جسمن سان
 هڪٻئي جا دوزخ آباد ڪريون.

4-2016

محبت اهو سمنڊ آهي
 جنهن جي هر لهر جو رنگ
 ساڳيو ناهي هوندو
 جيئن زندگيءَ جي هر جهوٽي جو مزاج
 الڳ الڳ هوندو آهي
 مان تنهنجي راهه ۾
 پنڀڻين سان پنڌ ڪيو آهي
 منهنجي پيرن ۾ سڄ
 ۽ هٿن ۾ ڦٽي آيل چنڊ ستارا ته ڏس
 مان تولا آهي اهي موسمون ڪٿي آيو آهيان
 جيڪي جنت جي به وهم گمان ۾ ناهن
 مان تنهنجي هر وندر ۽ ضرورت جي پورائي لاءِ
 پنهنجي عضون کي وڌي ۽ گهڙي
 تولا ۽ پورو سنسار سڃايو اٿم
 توکي ڪنهن به قسم جي
 ڪا به تنگي پيش ڪانه ايندي
 گهٻراءِ نه
 تون رڳو پنهنجي دل منهنجي حوالي ڪر
 باقي مان تنهنجي دماغ سان
 پاڻهڻي پڄي وٺندس.

5-2015

سچ ٿو چوان
پاڻي روپ ڌاري ويو هو تنهنجو
تنهنڪري مان پاڻ کي توڙي اڇلايو
ماڻهو چون ٿا
مان خودڪشي ڪئي هئي
سچ ٿو چوان
مان ته تنهنجي گداز جسم ۾
گهر ٿيندو پئي ويس
ماڻهن جي نظر ۾ ٻڌيس پئي

مان ته تصوراتي دنيا ۾
 تريس پئي
 مان ته جهان نيري ۾
 ۽ نوراني سفيني ۾
 محبت جو معراج پي مائيو
 سامونڊي گج جهڙو تنهنجو بدن
 منهنجن حواسن تي
 ڪڪرن جيئن ڦهلجندو ويو
 ۽ انڊلني وار تنهنجا
 چڙ رنگبرنگي نانگ پائيءَ جا
 مونکي ويڙهي ويا
 اوڀر فيلي باهه جهڙي جلپري
 مون پئي سمجهيو ته
 ڌرتيءَ جي ڪناري مٿان بيهي
 ستارن جي جهان ۾ جهڻوڻپ ٿو ڏيان
 ۽ توکي پاڪر ۾ ٿو پريان
 ڪهڪشائن جو قسم
 مان سچ ٿو چوان
 مونکي عشق جي خمارن ۾ ڏسي
 زندگيءَ ۽ چاهيو رئونشو ڪجي
 ته مذاق بڻجي پيو موت
 پوءِ پنهنجي ماپ جيترو لڳو
 مونکي پائيءَ جو تابوت

لفظن جي معنيٰ ٿي متجي وئي آهي
ٻولي ٿي اُبتِي لڳي پئي آ
هتڙي سمنڊ هو ڪيڏانهن هليو ويو
هتڙان جبل به ڪٽل آهي
ندي نانگ هئي جڙ
ڪهڙي پر لڪي وئي
ڪهڙن سورن
سُڪن جا سنڌ سڪائي ڇڏيا آهن
هي ڇا
اُٺ آڪيرن تي چڙهي ويٺا آهن
باز ڪوريئڙن جي چارن ۾
ڦٽڪن پيا
ڏيڏر ڪبوترن جا پر چورائي
اڏامندا ٿا وتن
ٽينڪون شهرن جا طواف ڪري رهيون آهن
ٻارن کي مائرون اُرهين بدران
پلاسٽڪ جو ٿيلهيون ٿيون ڌارائن
رشتن مان رت پونءِ ڳڙي رهي آهي
ڪردارن جا ڪنڌ لهي چُڪا آهن
مڪاريءَ جي ماحول ۾
ڏندن جو ڏيهه بڻجي چڪو آهي هي

پيسو پئسي سان هٿ ٿو ملائي
 ۽ سمورا آدرش
 نالين ۾ لڙهي رهيا آهن
 هي نئين نسل جا آدمخور
 مردا ته ٺهيو
 پر قبرون به ڪُرتي کائي رهيا آهن
 هي هر وڻ کي پنهنجو ڪارو سمجهي
 ڪهاڙين سان ڪپيندا ٿا وڃن
 هي گڏهه گلابن جي پيل ڪري رهيا آهن
 ماڻهو ته ائين ٿا مارن
 ڇڻ رت جا ڀريل ڦوڪڻا ٿا ڦاڙن گولين جي سين سان
 هي جسمن کي ميڻ بئين جيان ٻاري
 ڪيڪن جيئن ڪتي رهيا آهن
 ائين ٿو لڳي
 ڇڻ وحشت جي هر روز هٽڙي
 سالگره ملهائي پئي وڃي
 هنن کي ڪڏهن سمجهه ۾ ايندو
 ته پيٽرول جي پاڻيءَ تي پڇيل
 هي باهه جو فصل
 ماڻهو ڪونه کائيندا
 پر ماڻهن کي کائيندو.

6-2015

چها ڪوڪا
 هي منهنجا ديس واسي
 چها ڪوڪا
 جن کي وقت جي واڌين
 بي رحم ڌارين ڏاڍين
 بار بار ڪري وار وار
 ونگو ڪري آهي وڌو
 ها ڏنگو ڪري آهي وڌو
 هي چهيون چيلهيوون
 پوءِ به گهليون
 وقت جي وارن ۾ مٽيون وجهي
 ليٽڙجي گهلجي
 صدين سان گڏ
 ساهه کڻندا اچن ٿا
 نچندا نه سهي
 لمندا اچن ٿا
 ظالمن جي پيرن ۾
 چڻندا رهن ٿا
 گِرڙين اکين ۾ ڪلين جيئن
 سفاڪ سينن ۾ سلن وانگي
 کڻندا رهن ٿا

توڙي جو قسمت جو ڪاٺ
 هنن جي مقدر ۾ ناهي رهيو
 ڪاٺ جي ماس جو مزو
 هنن ناهي چڪيو
 هي ٽهاري ۽ ٻوري ۾ پيل
 هي نالين ۾ اڇلايل
 لاوارث پيا آهن
 ڪوپيار جي پڪڙ
 ۽ همت جي هٿوڙيءَ سان
 سڌو ڪري هنن کي
 هي به پنهنجو ڪارج ٿا چاهن
 ڪنهن دريءَ جي دل منجهه
 ڪنهن ڪرسيءَ جي ڪڇ ۾
 ڪنهن پلنگ جي سيرانديءَ
 ڪنهن در جي انجيس ۾
 آرام ٿا چاهن
 مهذب پٽي جي منشا
 اڄ به هنن جي من ۾ آهي
 توڙي جو
 قسمت جي ڪاٺن جا ذائقا
 هنن ناهن چڪيا
 هيءُ منهنجي قوم
 چها ڪوڪا
 ڪيڏا آهن هنن کاڌا دوڪا.

6-2015

هيءَ عجيب ڪهاڻي آهي
 ڪردارن کان خالي آهي
 ڪو وجود ناهي
 واقمن جو هن ۾
 هيءَ ائين پڙهڻي آ
 جيئن ويساهه رکڻو آ جن ۾
 هيءَ ٻڌائين ناهي
 شوڪاري آ ڪن ۾
 ٻڌڻ وارو هراسجي ويندو آ
 پنڊ پھڻ ٿي سراپجي ويندو
 پرياد ناهي رهندي
 ڪنهن کي به ڪڏهن
 هيءَ ڪهاڻي
 موڳي نپت

اُقت سيائي
 اُبتتي مُبتي
 آهي ناهي
 ڇا ٻڌايان ڇاهي هن ۾
 هن ۾ وڌو ڦٽند آهي
 وڌو ڦيرو آ
 منجهل آهي هيءُ
 ڇنڊ جيڏو ڏيرو آ
 سمنڊ وانگي سُڪل آهيءُ
 صحرا وانگي آلي آ
 پريل آهي يا خالي آ
 ڪنهن کي ڪائي ڪل نه آهي
 جادوئي هيءُ ٿالهي آ
 هيءُ ڪهاڻي
 شادي تريناڪ
 اڀوجه نمائي
 صدين کان سيني سيني
 هلندي اچي ٿي
 آڪاس تي چڙهندي
 زمين تي لهندي اچي ٿي
 هيءُ انا ڪهاڻي
 ڪا به ناهي هن جي
 راءِ ڪهاڻي.

1-2016

چيچڻ کان پهريائين
 ڪهاڻيءَ کي برقمو پارايو ويو
 ته جيئن فڪر جي فحاشي نه ٿهائجي
 متان ڪنهن غير محرم باغيءَ جي نظر
 ان تي پئي
 ۽ دين خطري ۾ پئجي وڃي
 چيچڻ کان پهريائين
 شاعريءَ جو حق بخشائي
 پاڪ ڪتاب سان شادي ڪرائي وئي
 ۽ ان جا سڀ حق ضبط ڪري
 شاعر سان ان جا سڀ واسطا ٽوڙيا ويا
 چيچڻ کان پهريائين
 ناول جو طهر ڪيو ويو
 ۽ پنهنجي ڪمپنيءَ جو ٺپو هڻي
 خاطري ڪئي وئي
 ته هاڻي اهو مرتد ٿي سگهي
 چيچڻ کان پوءِ
 ڪهاڻيڪار کي قاسمي ڏني وئي
 شاعر کي سنگسار ڪري
 ۽ ناول نگار جو
 مرتن کان جدا ڪيو ويو
 ائين رياست محفوظ بڻائي وئي
 شريسندين جي شر
 ۽ دهشتگرديءَ جي حملن کان
 شڪر آ
 هاڻي دين کي ڪوبه خطرو ناهي.

2016

درياء نيل آهين
 چانڊوڪيءَ جو تون
 تو پر هر رات چاڙھ ايندو آ
 تون ڦلويطره
 مصر جي احرامن جهڙو
 پراسرار تنهنجو بدن
 حسن تنهنجي جي فرعوني خدائي
 چڙ موسيٰ آئون
 اُف نمرودي نخرا
 تنهنجون شدادي ادائون
 تون حسن جو آڙاھ آهين
 ابراهيمي عشق منهنجو
 آءُ آڙي شاعر
 ٿو توکي نظمن ۾ گھڙيان
 تنهنجي سونهن زيور
 منهنجو دائودي عشق توسان
 تون تجلي تون طور
 موسيٰ جهڙي محبت مان
 مان ملڪ مصر جيان
 تون نيل نديءَ جيئن مون مٿان وهين ٿي
 آءُ زليخا جيئن تنهنجي پٺيان
 تون يوسف جيئن مون کان ٽهين ٿي
 تون چونه هٿ تان لهين ٿي
 مان تولا يمعوي رت روٽان ٿيو

تون خدا جي ڳجهن جو دستاويز آهين
 تو پر هر شئي جو آخري حل
 ۽ هر حقيقت جي
 مڪمل وصف درج ٿيل آهي
 ان لکيل اصل تاريخ به
 تو پر ئي محفوظ ٿيل آهي
 مونکي آب حيات جو ڏس
 ۽ سون ٺاهڻ جو فارمولو به
 تنهنجي ئي مطالعي مان حاصل ٿيو آهي
 مان تنهنجي بدني ڪتاب جي
 هر صفحي جي ڪنڊ ورائي آهي
 ۽ هر رڳ کي ليکيو اٿم
 مان توکي ورائي ورائي ايترا دفعا پڙهيو آهي
 جو تنهنجي روح تي
 منهنجي آڱرين جا لسڻ پئجي ويا آهن
 منهنجي دل جي لائبريريءَ ۾ پيل
 تون ئي اڪيلو ڪتاب آهين

2014

وچوڙو هتله آهي
 تنهنجي معصوميت به مسولينيءَ جهڙي آ
 منهنجا خواب
 تنهنجي نازي نيٽن جي قيد ۾ آهن
 تون پنهنجي اداثن جي
 ائٽمي بمباري سان منهنجي دل هيروشما
 ۽ منهنجو جگر
 ناگاساڪي بڻائي ٿي ڇڏين
 تون ارداين ۾ آمريڪا آهين
 تنهنجي سرماييدار سونهن
 منهنجي مارڪسي محبت جي خلاف
 هميشه ڪات ڪهاڙا ڪنيون ٿي وڌي
 تون الائي اسرائيل آهين
 الائي عزرائيل آهين
 جو مان پاڻ کي فلسطين وانگر
 محسوس ڪري رهيو آهيان
 اي جنگ جي ديوي
 سونهن تنهنجي سڪندر وانگيان
 مان تنهنجي مفتوح دنيا
 چنگيز خان وانگي بيرخي تنهنجي
 منهنجي حسرتن جي
 سرين جا مينار ٺاهيندي ٿي وڃي
 پر منهنجو عشق به انساني آباديءَ وانگر ڪٽي ٿي نٿو
 دراصل اي منهنجا پرين
 تنهنجو ظلم ۽ منهنجي مظلوميت
 هن دنيا کي توازن ۾ رکيون ويٺا آهن

2012

هي مينهن جون ڦڙيون آهن
يا مونکي ڪڙ ڪهيتا چمن ٿا
وڃائي پيو وڇوڙو
وائٽن جيان مونکي
شڪرات جي سرن ڄمڙو
منهنجي ساهن جو سنگيت
پيو سسڪي سڏي توکي
اي منهنجا ميت
مان شهيد ٿيل مسيت
سياري جي هن ملحد موسم ۾
برسات جو پيٽرول هاري
باهه ڏئي ويو آڊسمبر مونکي
۽ مان مندر جيئن سڙان ٿو
يار منهنجي رڳ رڳ ۾
يادن جون ريلون ڊڪن ٿيون
۽ مان بند ٿي ويهي رهان ٿو.

ڏٺي ريل جي پٽڙي وڃان ٿو
پٿرن کي ٿڌا هڻندو
مينهن ۾ پڇندو
بانسري آهي ڀڳل
هٿ ۾ جمليل
ڳلو به آهي کليل
ناهن ٻيڻيون ڏنل
ڪالر به آهي اڀو
ڪمهيون به ناهن بوٽ جون ٻڌل
۽ ٿٽل هن دل جون تارون سڀئي
آڀڳل گتار ڄمڙو من منهنجو
پٽائيءَ جي قبر سان
ٿيڪ ڏياري رکيل ڄڻ تنبورو
مان سڄو درد جي مند آهيان
تنهنجي فراق ۾ جانان
منهنجي وارن مان به
ڳوڙها ٿمن ٿا

پڙهندڙ نسل . پ ن

The Reading Generation

1960 جي ڏهاڪي ۾ عبدالله حسين ”اُداس نسلين“ نالي ڪتاب لکيو. 70 واري ڏهاڪي ۾ وري ماڻُگ ”لُڙهندڙ نسل“ نالي ڪتاب لکي پنهنجي دورَ جي عڪاسي ڪرڻَ جي ڪوشش ڪئي. امداد حُسينيءَ وري 70 واري ڏهاڪي ۾ ئي لکيو:
انڌي ماءُ جڻيندي آهي اونڌا سونڌا ٻارَ
ايندڙ نسل سَمورو هوندو گونگا ٻوڙا ٻارَ

هر دور جي نوجوانن کي اُداس، لُڙهندڙ، گُڙهندڙ، ڪُڙهندڙ، پُرندڙ، چُرندڙ، ڪِرندڙ، اوسيئڙو ڪَندڙ، پاڙي، ڪاڻو، پاڇوڪڙ، ڪاوڙيل ۽ وڙهندڙ نسلن سان منسوب ڪري سَگهجي ٿو، پَر اسان انهن سڀني وچان ”پڙهندڙ“ نسل جا ڳولائو آهيون. ڪتابن کي ڪاڳر تان ڪڍي ڪمپيوٽر جي دنيا ۾ آڻڻ، ٻين لفظن ۾ برقي ڪتاب يعني e-books ٺاهي ورهائڻ جي وسيلي پڙهندڙ نسل کي وَڌڻ، ويجهڻ ۽ هِڪَ ٻئي کي ڳولي سَهڪاري تحريڪ جي رستي تي آڻڻَ جي آسَ رکون ٿا.

پڙهندڙ نسل (پن) ڪا به تنظيم ناهي. اُن جو ڪو به صدر، عهديدار يا پايو وجهندڙ نه آهي. جيڪڏهن ڪو به شخص اهڙي دعويٰ ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو ڪوڙو آهي. نه ئي وري پن جي نالي تي پئسا گڏ ڪيا ويندا. جيڪڏهن ڪو اهڙي ڪوشش ڪري ٿو ته پڪ ڄاڻو ته اهو به ڪوڙو آهي.

جهڙيءَ طرح وڻن جا پن ساوا، ڳاڙها، نيرا، پيلا يا ناسي هوندا آهن اهڙيءَ طرح پڙهندڙ نسل وارا پن به مختلف آهن ۽ هوندا. اهي ساڳئي ئي وقت اداس ۽ پڙهندڙ، ٻرندڙ ۽ پڙهندڙ، سُست ۽ پڙهندڙ يا وڙهندڙ ۽ پڙهندڙ به ٿي سگهن ٿا. ٻين لفظن ۾ پن ڪا خصوصي ۽ تالي لڳل ڪلب Exclusive Club نه آهي.

ڪوشش اها هوندي ته پن جا سڀ ڪم ڪار سهڪاري ۽ رضاڪار بنيادن تي ٿين، پر ممڪن آهي ته ڪي ڪم اجرتي بنيادن تي به ٿين. اهڙي حالت ۾ پن پاڻ هڪٻئي جي مدد ڪرڻ جي اصول هيٺ ڏي وٺ ڪندا ۽ غير تجارتي non-commercial رهندا. پنن پاران ڪتابن کي ڊجيٽائيز digitize ڪرڻ جي عمل مان ڪو به مالي فائدو يا نفعو حاصل ڪرڻ جي ڪوشش نه ڪئي ويندي.

ڪتابن کي ڊجيٽائيز ڪرڻ کان پوءِ اهم مرحلو ورهائڻ distribution جو ٿيندو. اهو ڪم ڪرڻ وارن مان جيڪڏهن ڪو پيسا ڪمائي سگهي ٿو ته ڀلي ڪمائي، رڳو پنن سان اُن جو ڪو به لاڳاپو نه هوندو.

پڙهندڙ نسل . پن The Reading Generation

پَننَ کي کليل اکرن ۾ صلاح ڏجي ٿي ته هو وس پئاندڙ وڌ
 کان وڌ ڪتاب خريد ڪري ڪتابن جي ليگڪن، ڇپائيندڙن ۽
 ڇپائيندڙن کي همٿائين. پر ساڳئي وقت علم حاصل ڪرڻ ۽ ڄاڻ
 کي ڦهلائڻ جي ڪوشش دوران ڪنهن به رڪاوٽ کي نه مڃن.
 شيخ اياز علم، ڄاڻ، سمجھ ۽ ڏاهپ کي گيت، بيت، سٺ،
 ڀُڪار سان تشبيهه ڏيندي انهن سڀني کي بمن، گولين ۽ بارود
 جي مد مقابل بيهاريو آهي. اياز چوي ٿو ته:

گيت به ڄڻ گوريلا آهن، جي ويريءَ تي وار ڪرڻ ٿا.

... ..

جئن جئن ڄاڙ وڌي ٿي جڳ ۾، هو ٻوليءَ جي آڙ ڇڻن ٿا؛
 ريتيءَ تي راتاها ڪن ٿا، موٽي منجهه پهڙ ڇڻن ٿا؛

... ..

ڪالهه هيا جي سُرخ گلن جيئن، اڄڪلهه نيلا پيلا آهن؛
 گيت به ڄڻ گوريلا آهن.....

... ..

هي بيت اٿي، هي بم- گولو،

جيڪي به ڪٽين، جيڪي به ڪٽين!

مون لاءِ ٻنهي ۾ فرق نه آ، هي بيت به بم جو ساٿي آ،

جنهن رڻ ۾ رات ڪيا راڙا، تنهن هڏ ۽ چم جو ساٿي آ -

ان حساب سان اڻڄاڻائي کي پاڻ تي اهو سوچي مڙهڻ ته
 ”هاڻي ويڙهه ۽ عمل جو دور آهي، اُن ڪري پڙهڻ تي وقت نه
 وڃايو“ نادانيءَ جي نشاني آهي.

پڙهندڙ نسل . پڻ The Reading Generation

پَنَ جو پڙهڻ عام ڪتابي ڪيڙن وانگر رڳو نصابي ڪتابن تائين محدود نه هوندو. رڳو نصابي ڪتابن ۾ پاڻ کي قيد ڪري ڇڏڻ سان سماج ۽ سماجي حالتن تان نظر ڪڍي ويندي ۽ نتيجي طور سماجي ۽ حڪومتي پاليسيون policies اڻڄاڻن ۽ نادانن جي هٿن ۾ رهنديون. پَنَ نصابي ڪتابن سان گڏوگڏ ادبي، تاريخي، سياسي، سماجي، اقتصادي، سائنسي ۽ ٻين ڪتابن کي پڙهي سماجي حالتن کي بهتر بنائڻ جي ڪوشش ڪندا.

پڙهندڙ نسل جا پَنَ سڀني کي **ڇو، ڇا، ۽ ڪيئن** جهڙن سوالن کي هر بيان تي لاڳو ڪرڻ جي ڪوٺ ڏين ٿا ۽ انهن تي ويچار ڪرڻ سان گڏ جواب ڳولڻ کي نه رڳو پنهنجو حق، پر فرض ۽ اڻٽر گهرج unavoidable necessity سمجهندي ڪتابن کي پاڻ پڙهڻ ۽ وڌ کان وڌ ماڻهن تائين پهچائڻ جي ڪوشش جديد ترين طريقن وسيلي ڪرڻ جو ويچار رکن ٿا.

توهان به پڙهڻ، پڙهائڻ ۽ ڦهلائڻ جي ان سهڪاري تحريڪ ۾ شامل ٿي سگهو ٿا، بس پنهنجي اوسي پاسي ۾ ڏسو، هر قسم جا ڳاڙها توڙي نيرا، ساوا توڙي پيلا پن ضرور نظر اچي ويندا.

وڻ وڻ کي مون پاڪي پائي چيو ته ”منهنجا پيءُ
 پهتو منهنجي من ۾ تنهنجي پَنَ پَنَ جو پڙلاءُ.“
 - اياز (ڪلهي پاتم ڪينرو)

پڙهندڙ نسل . پَنَ The Reading Generation